

LATVIJAS REPUBLIKAS 12.SAEIMAS

Parlamentārās izmeklēšanas komisijas par valsts nozagšanas pazīmēm un pirmstiesas izmeklēšanas kvalitāti kriminālprocesā Nr.16870000911 sēdes

PROTOKOLS Nr.16

2017.gada 11.decembrī

Rīgā, Jēkaba ielā 6/8, 207.telpā, Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas sēžu zālē

Sēde sākas plkst. 11.00, beidzas 13.17

Sēdi vada komisijas priekšsēdētāja **Inguna Sudraba**

Protokolē tehniskais sekretārs **Pauls Zeņķis**

Piedalās:

Komisijas sekretārs **Mārtiņš Šics**;

Komisijas locekļi:

Andrejs Judins;

Ainārs Mežulis;

Igors Pimenovs.

Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļas prokurors **Māris Leja**.

Eksperts **Aivars Borovkovs**.

Eksperts **Pāvels Gruzīņš**.

Eksperte **Ārija Meikališa**.

SIA "Rīgas Tirdzniecības osta" valdes priekšsēdētājs **Ralfs Kļaviņš**.

Rīgas domes priekšsēdētāja vietnieks **Andris Ameriks**.

SIA "Dienas Žurnāli" valdes loceklis **Jānis Maršāns**.

Ivars Gulbis.

DARBA KĀRTĪBA:

1. Pirmstiesas kriminālprocesā Nr.16870000911 iesaistīto personu uzklausišana.

L.Sudraba atklāj sēdi: "Labrīt, komisijas locekļi! Labrīt, eksperti! Labrīt, uzaicinātie! Mēs sākam šodienas parlamentārās izmeklēšanas komisijas sēdi. Parlamentārās izmeklēšanas komisijas darba kārtībā ir jautājums par pirmstiesas kriminālprocesā Nr.16870000911 iesaistīto personu uzklausišanu. Un vispirms informēšu, ka Ritvars Jansons šodien nepiedalīsies komisijas sēdē, viņš par to rīta pusē mani informēja e-

pastā. Es pieņemu, ka Andrejs Judins varētu drīz parādīties. Un sākšu es ar informāciju uzaicinājumiem. Mans priekšlikums ir sākt ar Andra Amerika iztaujāšanu, bet informācija visiem uzaicinājumiem no Parlamentārās izmeklēšanas komisiju likuma, citējot tā 7.panta pirmo daļu: “Parlamentārās izmeklēšanas komisijai ir tiesības uzaicināt uz savām sēdēm jebkuru personu, uzklaut tās paskaidrojumus,” kā arī trešo daļu: “Personai ir tiesības atteikties sniegt paskaidrojumus par sevi un saviem ģimenes locekļiem.” Un jau no Krimināllikuma, ka, protams, pastāv kriminālatbildība arī par nepatiesas informācijas paušanu. Tad es sākšu ar jautājumiem, un tad lūgums pārējiem kolēģiem pievienoties. Vai jūs esat iepazinies ar to sarunu daļu, kas ir publiskota žurnālā “Ir”?”

A.Ameriks norāda: “Ļoti daļēji. Es neesmu ne iegādājies to žurnālu, ne arī skatījies. Tātad ir atsevišķi atreferējumi, kas bija internetā. Nu, ņemot vērā to interneta apjomu, uzskatīsim, ka es esmu iepazinies daļēji.”

I.Sudraba vaicā **A.Amerikam**, vai, viņaprāt, publicētās sarunas varētu būt autentiskas.

A.Ameriks: “To daļu, ko es redzēju internetā. Es domāju, ka tās tikai daļēji, manuprāt, atbilst īstenībai. Es tikai gribu piebilst vienu, ka man kriminālprocesa ietvaros bija iespēja noklausīties vienu sarunu – par kuru arī šis kriminālprocess tika ierosināts – tad, kad šis izmeklēšanas process gāja. Visādā ziņā tajā, ko man izdevās noklausīties, gan arī teksta daļā, nu, tur praktiski nebija lamuvārdu, bet tie lamuvārdi nez kāpēc bija parādījušies tajā referējumā, kas bija saistīts ar internetā atreferētām sarunām. Varbūt kādam, teiksim, šķita, ka tā tas ir labāk, ka, tā teikt, sulīgāk to visu izdara. Es nezinu visas tās detaļas, tika sākts saistībā ar šo vienu sarunu, un šajā posmā, teiksim, arī pirmā daļa, kas bija saistīta ar mani, laikam visātrāk tika pabeigta, jo sadaļa, kas tieši saistīta ar šī kriminālprocesa ietvaru. Tātad es saņēmu arī attiecīgu ziņu no KNAB par to, ka šajā sadaļā kriminālprocess tiek izbeigts, jo tur nav nekāda noziedzīga nodarījuma. Es varu apliecināt vienu, ka biju aicināts tikai par vienu sarunu un tikai par vienu sarunu attiecīgi man bija nepieciešams sniegt šos komentārus. Es saprotu, ka tās visas ir pieejamas tajā procesā, pēc kā laikam, analizējot visu, kas kādā brīdī ir noticis. Vēl jo vairāk, ka šī saruna, kurā es piedalījos, notika zināmu laiku, cik es atceros, pēc manas ievēlēšanas ostas valdes priekšsēdētāja amatā. Nu, tā ka arī praktiski uzreiz, manuprāt, pēc zināma laika tika izbeigta šī sadaļa, kas attiecās uz mani.”

I.Sudraba vaicā: “Tad tas apgalvojums, ka Ainārs Šlesers ir mēģinājis tā kā atstāt jūs savā vietā Rīgas brīvostas valdes priekšsēdētāja amatā, neatbilst patiesībai? Kā jūs komentētu šādu Aināra Šlesera izteikumu no savas puses?”

A.Ameriks norāda: “Nē, viņš varbūt gribēja. Nu, viņam ir tikai viena balss – tāpat kā jebkuram citam, kas varētu balsot ostas valdē par kādu no kandidatūrām. Katram no mums ir kāda vēlme gribēt, bet jāsaka, ka jau vēsturiski ir bijis tā, ka Rīgas ostas valde, kas ir ar speciālu likumu izveidota, nu, tātad šī brīvā ekonomiskā zona, kuras pārvaldē

ir gan četri valsts, gan arī četri pašvaldības pārstāvji. Vēsturiski vienmēr no pašvaldības puses ir bijis ostas valdes priekšsēdētājs, un no valsts puses ir bijis vietnieks. Tātad, ja mainās kāda no šīm amatpersonām, tad attiecīgi tiek izvirzīta kāda kandidatūra. Ņemot vērā, ka es no 2001.gada jau biju ostas valdē kā šīs valdes loceklis, tātad man laikam, un es arī tā uzskatu, tur bija lielākā pieredze. Un šeit, man liekas, pat diskutēt par to, vai kāds tur kādam būtu ko spiedis darīt vai ne, nu, tās bija vēlēšanas, kurās attiecīgi gan pašvaldības, gan arī valsts puse izteica savu attieksmi.”

I.Sudraba vaicā: “Tā kā viens no komisijas uzdevumiem, būtiskiem uzdevumiem, ir arī vērtēt iespējamu valsts sagrābšanu, tātad šīs komisijas darbs ir plašāks nekā varbūt tikai tas, kas kriminālprocesa ietvaros ir vērtēts un analizēts, tad es gribētu parunāt arī vēl par vienu jautājumu, par minerālmēslu termināli. Un šajā sakarībā: ko jūs varat pastāstīt par šo projektu, un vai tajā kontekstā ir kaut kādas prasības, kuras tieši Ainārs Šlesers jums ir izvirzījis šī termināļa sakarā?”

A.Ameriks skaidro: “Man ir ļoti grūti komentēt šobrīd speciālu šāda jautājuma uzdošanu par minerālmēslu termināli, jo man ar to nekādā veidā nekādu ciešāku sakaru nav, izņemot to, ka Rīgas domē savā laikā tika izstrādāts Kundziņsalas attiecīgs detaļplānojums, kurā, paredzot šīs ostas darbības un attiecīgi tālāk, ja mēs runājam par šīm jaunajām investīcijām, kas ir ienākušas Rīgas brīvdostā, šis minerālmēslu terminālis ir viens no modernākajiem, jaunākajiem, kas ir ienācis, bet, manuprāt, izņemot to, ka es tur piedalījos kopā ar satiksmes ministru, vai, es tagad neatceros, valdības arī pārstāvjiem šī minerāltermināļa atklāšanā, kad šo lentīti grieza, citas nekādas saistības man ar to nav.”

I.Sudraba vaicā: Vai jūs esat saņēmis kaut kādus īpašus pārmetumus no Aināra Šlesera saistībā ar Attīstības departamenta ierēdņu centieniem varbūt ierobežot Rīgas tirdzniecības ostas attīstību Andrejsalā?”

A.Ameriks skaidro: “Es gribētu teikt, ka es par Aināru Šleseru esmu ilgāk politikā. Es esmu politikā jau no 1993.gada, kad divas reizes tiku ievēlēts Saeimā, un no 2001.gada, kad esmu ievēlēts, šobrīd jau piekto reizi, Rīgas domē. Ainārs Šlesers ienāca politikā vēlāk, un, jā, mēs zināmā periodā tātad, apvienojās šie politiskie uzskati un es biju, bet nekad mēs neesam un es neesmu uztvēris, ka viņš ir kāds rīkotājs vai kādā veidā, teiksim, dod uzdevumus. Jā, viņš bija partijas priekšsēdētājs, jā, mēs spriedām par attiecīgu darbību, kas partijai būtu nepieciešama, lai, teiksim, aizstāvētu savus uzskatus un savu pozīciju. Tai pašā laikā Ainārs Šlesers ir pietiekami aktīvs un atraktīvs arī kā cilvēks un kā politiķis, bet nekad mēs neesam diskutējuši par to, ka mums būtu kaut kādā veidā jeb man būtu kaut kādā veidā šobrīd īpaši jāpievērš kādam no šiem, nu, teiksim, nu, nezinu, kādiem interesējošiem jautājumiem būtu jāpievērš uzmanība.”

I.Sudraba precizē: “Tātad jūs neesat saskāries, savus pienākumus pildot, ar kaut kādu Aināra Šlesera uzstādījumu, kas īpaši lobētu kaut kāda uzņēmuma intereses vai liktu jums pieņemt lēmumus, kas neatbilst domes politiskajiem uzstādījumiem?”

A.Ameriks atbild: “Noteikti nē! Un, otrkārt, es gribu teikt, ka Ainārs Šlesers tad, kad bija domē – Rīgas domē – ievēlēts un bija arī domes priekšsēdētāja vietnieks, viņš arī bez manas palīdzības, ja viņam bija kādi jautājumi jānoskaidro, to varēja tāpat izdarīt. Viņam nebija vajadzīga mana palīdzība.”

I.Sudraba turpina: “Un, ņemot vērā, ka jūs arī ilgstoši darbojaties Rīgas brīvostā, vai jums ir zināmi kādi fakti attiecībā uz Aināra Šlesera iespējami slēptām īpašuma tiesībām “Piejūras investīcijās” vai “Jaunrīgas attīstības uzņēmumā”?”

A.Ameriks norāda: “Par to man nav nekas zināms. Man ir tikai zināmas viņa ļoti lielās vīzijas un, teiksim, domas par to, kā vajag attīstīties Rīgas brīvostai un kādas būtu nepieciešamas vēl papildus, nu, teiksim, aktivitātes likumdošanā, lai Rīgas brīvosta būtu maksimāli atvērta un konkurētspējīga. Kas ir saistīts ar to, kas ir brīvosta (tātad brīvosta rada apstākļus uzņēmējiem realizēt savas programmas, maksāt nodokļus, piesaistīt kravas), tur katram no valdes locekļiem ir sava atbildība un sava pozīcija. Man nav nekad bijušas darba devēja un darba ņēmēja attiecības ar Šleseru, līdz ar to man ir grūti šobrīd spriest, kas ir saprotams ar tiem atsevišķiem uzņēmumiem, par kuriem gāja runa.”

I.Sudraba precizē: “Bet viens darījums, kas ar Rīgas brīvostu slēgts, ir starp Rīgas brīvostu un “Mediju namu” 2011.gada 10.janvārī noslēgtais līgums. Vai jūs spējat atcerēties tā saimniecisko pamatojumu un sadarbības nepieciešamību?”

A.Ameriks skaidro: “Valdes priekšsēdētājam ir tikai viena balss, tāpat kā jebkuram valdes loceklim Rīgas brīvostā, ja mēs runājam. Un tātad astoņi valdes locekļi, attiecīgi viņiem vismaz sešiem par jebkuru lēmumu ir jābalso. Ja mēs runājam par valdes priekšsēdētāja ietekmi, kā es teicu, viņam ir tiesības vadīt valdes sēdes, sasaukt tās, bet viņš nekādā veidā ne slēdz, ne lauž kādus līgumus vai arī kaut kādā citādā veidā ietekmē ostas darbību. Manas kompetences ietvaros tas vispār nav. Es varu parakstīt tikai tos valdes lēmumus, par kuriem ir nobalsojuši vismaz seši valdes locekļi. Manuprāt, ostai vienmēr ir bijušas attiecības ar dažādiem medijiem, tai skaitā, iespējams, arī ar “Mediju namu”, bet es nekad neesmu speciāli pievērsis uzmanību, vai tā būtu, nezinu, “Latvijas Avīze” vai “Mediju nams”, vai Latvijas Televīzija, vai kāds cits medijs, jo atbilstoši tām iespējām, kas ir, osta to dara, bet to nedara valdes priekšsēdētājs.”

I.Sudraba precizē: “Bet, es domāju, brīvostas valde noteikti nosaka kaut kādu politiku, kā veidot brīvostas reklāmu vai informēt sabiedrību un tā tālāk. Tas nozīmē – ir kaut kādi politikas principi.”

A.Ameriks skaidro: “Valde apstiprina budžetu attiecīgā apjomā uz gadu. Tālāk ir dienesti, kuru uzdevums ir nodrošināt visu to pienācīgā kvalitātē, visu šo darbu. Bet ostas valde pēc būtības ir padome, ja mēs izprotam to šādā veidā. Vienkārši varbūt tai ir citas funkcijas, cita atbildība. Bet tā nenodarbojas ar reklāmas jautājumu risināšanu.”

I.Sudraba precizē: “Es šeit domāju varbūt ne tehniski izvēlēties, ar ko un kādā veidā slēgt, bet ir kaut kāda politika, kuru realizē, kaut kāda publicitāte, kas ir jānodrošina, projektu realizācija, sabiedrības informēšana, un tad, lai to politiku realizētu, ir kaut kādi instrumenti, kā to dara. Ciktāl tā ir valdes kompetence? Tomēr, apstiprinot budžetu, budžetu jau neapstiprina tikai skaitlī, budžetu apstiprina arī saturiski kaut kādas politikas realizācijai.”

A.Ameriks: “Bez šaubām. Katru gadu šo budžetu apstiprina. Mēs arī šogad esam apstiprinājuši nākamajam gadam budžetu. Ir attiecīga mārketinga stratēģija, ir attiecīgas vadlīnijas, kuras to nosaka. Un atbildību par tālāko rīcību nes ostas pārvaldnieks.”

I.Sudraba: “Es arī izmantošu tos citātus, kas ir publicētajā informācijā, un jautāšu: vai Ainārs Šlesers jums ir apgalvojis, ka krievu skolas Rīgā ir īsta “zelta ādere”, un ir devis kādus norādījumus vai ieteikumus šajā sakarā?”

A.Ameriks norāda: “Es, pirmkārt, esmu pārsteigts par tādu jautājumu. Es pirmo reizi kaut ko tādu dzirdu. Nu, noteikti nē. Un man vispār nav komentāru.”

I.Sudraba precizē: “Un Ainārs Šlesers jums arī nekad nav stāstījis, ka termiņuzturēšanās atļauju pircēji esot sajūsmā, kad saistībā ar krievu skolām Rīgā uzzina, ka Eiropā ir valsts ar krievu skolām?”

A.Ameriks norāda: “Es varu kļūdīties, tas ir ilgs laiks, bet ar Aināru Šleseru par krievu skolām mēs, manuprāt, neesam vispār nekad runājuši.”

A.Judins: “Labdien! Mani jautājumi attiecas uz laiku par 2009., 2010.gadu. Es to neatkārtosu pie katra jautājuma. Tātad pirmais jautājums: vai jūs piedalījāties tikšanās viesnīcā “Rīdzene” ar Šleseru, Lembergu, Urbanoviču un citiem? Vai jūs apmeklējāt viesnīcu “Rīdzene”, lai tiktos ar Šleseru, Lembergu, Urbanoviču un citām personām?”

A.Ameriks. Judina kungs, es varu jūs informēt par sekojošo. Jā, Ainārs Šlesers kā Latvijas Pirmās partijas priekšsēdētājs reizēm organizēja tikšanās viesnīcā “Rīdzene”. Ņemot vērā, ka mēs bijām vienā partijā, bez šaubām, es ar viņu tikos. Vienu reizi dzīvē es tikos arī ar Aivaru Lembergu. Tā ir tā vienīgā saruna, kura tika ierakstīta – vienīgā! –, kur reiz es ar viņu satikos. Par to arī tā tika izanalizēta. Tieši par šo jautājumu arī kriminālprocess visātrāk tika izbeigts. Manuprāt, ja es pareizi atceros, vai es vispār ar Urbanoviču esmu ticies? Varbūt vienu reizi esmu ticies.”

A.Judins vaicā: “Bet vai tās tikšanās vispār bija regulāras? Vai jūs apmeklējāt atsevišķas reizes?”

A.Ameriks: “Jā, atbilde ir precīza: ar Lembergu – vienu reizi, ar Urbanoviču, iespējams, vienu reizi. Ja vienu reizi var saukt par regularitāti, tad, es domāju, ka diez vai tas atbilst patiesībai.”

A.Judins: “Kā rakstīts žurnālā “Ir”, sarunā ar jums Šlesers norādīja, ka jaunā minerālmēslu termināļa būvniecības Kundziņsalā projektam visās pašvaldības struktūrās esot jāsaņem zaļā gaisma. “Andri, šito jautājumu mums ir jāatrisina – *кровь с нocy!*” saka Šlesers. Ameriks atbild, ka nav problēmu. “Lai Askolds Kļaviņš skraida! Samaksā viņam naudu, lai viņš skraida!” Kāpēc Šleseram bija jāmaksā nauda Kļaviņam?”

A.Ameriks: “Nezinu. Es nevaru šodien komentēt atsevišķas sarunas. Vispirms man tās ir jāredz, jo kriminālprocesa ietvaros es tiku iepazīstināts tikai ar vienu sarunu. Tikai ar vienu sarunu, kurā piedalījās Ainārs Šlesers un Aivars Lembergs, kura saruna arī tika analizēta. Par pārējām sarunām man nav komentāru.”

A.Judins: “Vai jūs ieteicāt samaksāt Askoldam Kļaviņam naudu?”

A.Ameriks: “Nē! Es šādu sarunu neatceros.”

A.Judins: “Tātad – vai no jūsu puses bija ieteikums dot kukuli Askoldam Kļaviņam?”

A.Ameriks: “Atkārtēju vēlreiz: šāda, pirmkārt, ieteikuma nebija, un, otrkārt, es vispār neatceros, ka tāda saruna būtu bijusi. Es nezinu, vai tā atbilst patiesībai vai ne – tas, kas ir nopublicēts šajā žurnālā “Ir”. Judina kungs! Nē, un vēlreiz! Ja jūs šādā veidā interpretējat katru jautājumu – vai jums šodien ir pirmdiena vai otrdiena? –, tad nu man būtu arī tādā veidā jāatbild.”

A.Judins: “Viena kopīga saruna, kur jūs arī piedalījāties, iespējams. Lembergs bija ļoti dusmīgs par Leonīdu Loginovu. Un konflikts izvērties par kompāniju *LSF*, kura, nu, tā kā Lemberga kungs ir apgalvojis, tad “mani bērni ir tieši ieinteresēti. Esot bijušas vienošanās par velkoņu iznomāšanu un darbu ostā. Pat paņēma kukuli – tur kaut kādus 300 tūkstošus dolāru –, bet beigu galā norunātais nav pildīts, un uzņēmums vēl skaitoties ostai parādā 500 tūkstošus dolāru.” Tātad – kas jums ir zināms par šo kukuli? Jūs atceraties šo sarunu?”

A.Ameriks atbild: “Nekas nav zināms. Neatceros šādu sarunu.”

A.Judins: “Viena saruna. Šlesers ir teicis: “Kas labi ar Ameriku? Viņš Nilam pa pirkstiem var iesist ļoti precīzi, jo viena lieta esot iztērēt iepriekšējās domes uzkrāto naudu un tā pirkst vēlēšanu rezultātus, bet budžetu taču nāksies griezt un strādāt grūtajos apstākļos.” Vai toreiz Nīls Ušakovs bija jūsu kontrolē un ietekmē?”

A.Ameriks norāda: “Viņš nekad nav bijis manā kontrolē. Viņš ir koalīcijas partneris, un mēs arī kā koalīcija strādājam. Judina kungs, es domāju, ka jūs šobrīd ļaunprātīgi izmantojat savas kā komisijas locekļa tiesības uzdot šādus jautājumus.”

A.Judins: “Vai Lembergs ir prasījis, lai Rīgas brīvosta noslēgtu reklāmas līgumu ar “Mediju namu”? Un kāpēc Lembergu vispār interesē “Mediju nams”?”

A.Ameriks: “Kāpēc viņu interesē? Nezinu. Tajā vienīgajā sarunā, kura tika ierakstīta un par kuru arī šis kriminālprocess tika ierosināts, tiešām Lemberga kungs šādu lietu prasīja. Bet, ņemot vērā to, ka es jau sen biju tur pāri... ievēlēts, es noklausījos, bet, kā jūs paši saprotat, tad nekad politiķi nedarīs tā, kā viens vai divi cilvēki grib. Nekas netika tāds darīts, kas būtu saistīts ar pretlikumīgām darbībām.”

A.Judins “Paldies par atbildi. Jūsu teksts (iespējama): “Mēs dodam sportam drusku citādāk. Mums ir astoņi valdes locekļi. Ja mēs dalām zināmā mērā, sportam gāja apmēram pēc formas – 20 tūkstoši gadā katram. Nu, teiksim, mums ir Kameņeckis, kurš ar džudo nodarbojas.” Un pēc tam jūs stāstāt, ka tur cits... ka, es sapratu, Iesalnieks nodarbojas ar alpīnismu un tā tālāk. Vai jūs finansējāt sportu tādēļ, ka jums bija astoņi cilvēki un katram bija jādod 20 tūkstoši? Es domāju nevis jūs personiski, bet es domāju par Rīgas brīvostu.”

A.Ameriks: “Es nezinu, kas ir šajā gadījumā “mēs”, jo Rīgas brīvosta tāpat, kā es teicu, šos reklāmas līgumus neslēdz ne ostas valde. Pareizāk sakot, mēs neesam vispār devuši, tāpat Rīgas brīvosta. Tas jājautā pārvaldniekam.”

A.Judins: “Jā. Bet vai Rīgas brīvosta? Vai jums ir zināms, ka Rīgas brīvosta finansēja pasākumus, kas saistīti ar džudo? Ar alpīnismu kā bija?”

A.Ameriks atbild: “Manuprāt, ja es atceros pareizi, mēs atbalstījām reklāmas izvietošanu Olimpiskajai komitejai vai olimpiādei. Bet tiešā veidā džudo – ne. Es neatceros. Par alpīnismu es vispār pirmo reizi dzirdu.”

A.Judins: “Jā, bet kā tas ir saistīts ar astoņu cilvēku interesēm? Vai tā nebija viņu kukuļošana, lai viņi balsotu noteiktā veidā un atbalstītu jums vēlamos lēmumus?”

A.Ameriks: “Judina kungs, man nav komentāru. Es neesmu šādā veidā ne uzstājies, ne arī valdes sēdē jēkad šādi jautājumi ir pacēlušies. Tāpat ir valdes sēdes, kuru visi

protokoli ir pieejami. Ir visi valdes jautājumi, kas tiek pacelti. Ir stenogramma, ir protokoli, kur var redzēt.

A.Judins: “Oktobra raidījumā *De facto* tika publiskota kāda informācija, arī teksts, kas, iespējams, ir jūsu: “Saproti, nu, kas ir ar SASKAŅU? Nu, viņiem ir jau reāli. Es jau SASKAŅU regulēju, pusi Rīgas domes es regulēju. Sociālistus es regulēju, Kameņeckī jebkā es regulēju. Viņiem ir tikai tie komjaunieši un pionieri – nu, tie, tie jaunie. Jā, tie Nila. A pārējos visus es regulēju, nu, pa lielam. Tā ka var teikt: jā, ja nu mēs uz jūs aiziesim, tad tas vēl padomās, kuram tas ir slikti.” Bet jautājums: kā jūs regulējat SASKAŅU?”

A.Ameriks: “Tieši tāpat kā VIENOTĪBU vai arī Nacionālo apvienību -nekādi. Es varu teikt, ka vienīgais, kas var regulēt mūsu dzīvi, ir Dievs un varbūt vēl kāds. Bet visādā ziņā es šādas īpašības sev nepiedēvēju.”

A.Judins: “Cita saruna. Runājot ar Šleseru, jūs, iespējams, teicāt tā: “Es saku: mums nekādu līgumu ar “Dienu” nav, mēs strādājam, kā mēs strādājam. Nu, *короче*, tā, teiksim, kādreiz “Neatkarīgajā” mums strādāja speckors – tas Kļaviņš vai Krastiņš, tāds jauns džeks. Liek bildes iekšā apmēram tā, kā komjauniešu avīzē. Jā, stāv pa *стойке смурно* pie manām durvīm, ja, un prasa: kas un kā jāraksta.” Nu, un tā tālāk. Jautājums: vai kāds cits, izņemot “Neatkarīgo Rīta Avīzi”, “Latvijas Avīzi” avīžu saturu jūs ietekmējāt? Nu, jūs minējāt tur divas avīzes – “Neatkarīgo Rīta Avīzi”.”

A.Ameriks: “Kas to teicis? Jūs gribat man tos vārdus arī, ko tagad jūs lasījāt? Tie arī ir mani vārdi? Es visādā ziņā neatceros. Jums ir lielas priekšrocības. Jūs tagad esat veselu rindu dažādu tekstu salicis kopā un prasāt: vai tas ir jūsu teksts vai nav?”

A.Judins: “Jā, bet jautājums ir tāds: vai jums bija žurnālisti, kuriem jūs diktējāt, ko rakstīt?”

A.Ameriks: “Noteikti nē! Nu, man tādi žurnālisti nav zināmi. Jums ir liela priekšrocība. Jūs septiņus gadus atpakaļ teiktus kādus tekstus, kas, iespējams, ir kompilēti, tagad lasāt un prasāt man komentēt. Ja es šodien spēšu iepazīties tiešā veidā ar visiem ierakstiem. Man ir tikai viena saruna bijusi kriminālprocesa ietvaros, ar kuru es tiku iepazīstināts un pēc kuras kriminālprocess praktiski uzreiz tika izbeigts.”

A.Judins: “Es jautāju par saturu. Vai jums ir žurnālisti, kuriem jūs diktējat, ko rakstīt, par ko rakstīt un kad rakstīt?”

A.Ameriks: “Judina kungs, nezinu, kā jums, man nav.”

M.Šics: “Tā, man daži jautājumi. Tātad pirmais ir šāds. Šis periods, kad jūs kļūvat jau par brīvostas valdes priekšsēdētāju, šis ir periods, kad visi valdes locekļi tika nozīmēti pēc partiju piederības, nevis kādu profesionālu un citu konkursu rezultātā.”

A.Ameriks skaidro: “Es to nevaru apgalvot. Pēc partiju piederības. Manuprāt, lēmumu par četru valdes locekļu iecelšanu pieņēma Rīgas dome, Rīgas domes vairākums, un četru valdes locekļu iecelšanu pieņēma Ministru kabinets atbilstoši četru ministru, tātad valdības ministru, ieteikumiem. Vai viņi ir politiski vai viņi nav politiski? Mēs nevaram šodien šādu formulu pieņemt. Bet Rīgas dome ir vienmēr iecēlusi Rīgas domes deputātus, nu, valdība ir iecēlusi dažādus – ir bijuši valsts sekretāri, ir bijuši ministru padomnieki. Līdz ar to tiešā veidā teikt, ka tā ir tīri politiska pārstāvība, es nevarētu piekrist.”

M.Šics: “Nākamais jautājums – saistībā ar partijas disciplīnas ievērošanu vai partijas interešu ievērošanu, atrodoties valdēs. Tātad šajā periodā vienīgais valdes priekšsēdētājs, jūsu partijas vadītājs, bija Šlesera kungs. Kādā veidā jūs raksturotu partijas, politiskās partijas, uzdevumus? Vai partiju intereses tika realizētas, atrodoties šajos, nu, gan brīvostas locekļa amatos, gan arī vadot brīvostu?”

A.Ameriks skaidro: “Es domāju, ka nav tā, ka tikai Šlesera kungs. Pirms tam man bija kolēģis Andris Ārgalis, kurš pārstāvēja atkal citu jomu, vadīja ostas valdi. Pirms tam vēl ir bijuši vairāki valdes priekšsēdētāji. Bet visi ir nākuši no Rīgas domes. Un man ir jāsaka ar lielu gandarījumu, ka nekad šādi politiski jautājumi ostas valdē nav tikuši ne akcentēti, ne pat pacelti, jo šeit tiešām laikam ir pieņemta veiksmīga likuma forma, ka brīvostas valdi vada astoņi valdes locekļi: četri iecelti no valsts puses un četri – no pašvaldības. Un lēmumu var pieņemt tikai tad, ja minimāli seši ir nobalsojuši “par”. Tātad ir jābūt attiecīgi, nu, kompromisam vai konsensam, lai mēs varētu runāt par ostas attīstību. Līdz ar to praktiski vienmēr šie jautājumi ir bijuši ļoti profesionāli. Un joprojām tie tādi ir arī tagad, kad, teiksim, ir pārstāvība gan no četrām ministrijām, gan no Rīgas domes. Mēs nekad neesam vispār runājuši par kādu politisko piederību. Nu, izņemot vienu brīdi. Tas bija, jā, kad to ļoti akcentēja Zatlera Reformu partija, kad viņi gribēja likvidēt šīs ostas kā brīvostu.”

M.Šics vaicā: “Jūsu nonākšana brīvostas valdes priekšsēdētāja amatā bija saistīta vistiešākā veidā ar Jāņa Straumes balsojumu, kurš bija pret viņa pārstāvētās partijas interesēm. Un tas notika pie tam vēl izbraukuma sēdē un telefoniski. Par šo nokļūšanu vai viņa balsojumu jūs tajā periodā vai pēc tam bijāt kaut kādā veidā informēti?”

A.Ameriks skaidro: “Ziniet, Šica kungs, ņemot vērā to tradīciju, par ko es jau sākumā minēju, ka ir bijusi vienošanās, ka Rīgas brīvostas valdi, ja kāds valdes priekšsēdētājs to atstāj, vada kāds pārstāvis no pašvaldības. Nu tas ir bijis vēsturiski kopš Rīgas brīvosta ir vispār izveidota. Tātad, nu, ja Šlesers aiziet, vēl ir Ameriks un vēl ir divi pārstāvji no Rīgas domes. Nu kādam tā valde tāpat būtu jāvada. Nu, laikam gāja pēc

pieredzes. Es pat biju pārliecināts, ka es būšu, un ne ar vienu tur īpaši nav jārunā, jo pēc pieredzes, es biju no 2001.gada ostas valdē, un man bija vislielākā pieredze.”

I.Sudraba: “Paldies jums, Amerika kungs, ka atnācāt uz komisijas sēdi. Un es lūgšu nākamo uz iztaujāšanu Ivaru Gulbi. Un es neatkārtošu vairs to, ko es jau jums visiem teicu, informējot par Parlamentārās izmeklēšanas komisiju likuma normām un Krimināllikuma normām. Es sāksu ar jautājumiem. Un kādas ir jūsu attiecības ar Aināru Šleseru?”

I.Gulbis: “Viņš ir viens no juridiskā biroja klientiem. Un kādu laiku, stipri jau pasen man bija iespēja strādāt ministrijas birojā, kur viņš bija Ministru prezidenta biedrs. Bet kaut kādu darījumu attiecību, ja tas ir, nu, pa daļai arī, ko jūs varbūt jautājat, kaut kādu darījumu attiecību vai kopīga biznesa man ar Šlesera kungu nekad nav bijis un nav.”

I.Sudraba: “Un vai jūs esat saņēmis kaut kādu atlīdzību par tām konsultācijām, ko jūs Aināram Šleseram sniedzāt par juridisko palīdzību?”

I.Gulbis atbild apstiprinoši un norāda, ka vēl šobrīd turpina sniegt konsultācijas.

I.Sudraba: “Un kā jūs tad raksturotu Aināra Šlesera pašreizējās biznesa intereses Rīgas tirdzniecības ostā un citur brīvostas teritorijā?”

I.Gulbis skaidro: “Nu to gan būtu droši vien labāk jautāt Aināram Šleseram pašam – tieši par saistību ar viņa interesēm konkrētajā projektā, konkrētajā kapitālsabiedrībā. Mums tādas dziļas sarunas nav bijušas.”

I.Sudraba vaicā: “Un vai joprojām spēkā ir kādas juridiskās shēmas, caur kurām Ainārs Šlesers slēpj savas patiesās īpašuma tiesības, vai tagad viss ir legalizēts uz viņa vai viņa ģimenes locekļu vārda?”

I.Gulbis: “Pirmkārt, es neatceros, ka es būtu piedalījies tādās sarunās, kuru nolūks būtu legalizēt Aināram Šleseram kaut ko piederošu. Manā rīcībā nekad nav bijusi informācija vai dati par to, ka Aināram Šleseram kaut kas pieder slēpti, ja jūs runājat par brīvostu kaut vai. Šāda informācija nekad man nav bijusi. Nu vienkārši tikai loģiski, ka man nav arī nekādās legalizācijas shēmās un es neesmu piedalījies un nezinu tādas. Varbūt viņam pieder kaut kas, nu, jā.”

I.Sudraba: “Jā! Bet atkal, izmantojot tos tekstus, kas ir šajās publicētajās sarunās, tad parādās, ka jūs neesat atbalstījis Aināra Šlesera centienus iznākt gaismā kā biznesa īpašniekam. Kāpēc jūs tad neesat atbalstījis centienus iznākt Aināram Šleseram gaismā kā patiesajam biznesa īpašniekam?”

I.Gulbis atbild: “Nu, man grūti šobrīd to kontekstu atcerēties, kādā griezumā un par ko mēs runājām, bet es uzreiz neatminos šādu savu, nezinu, rekomendāciju vai ieteikumu, kā to nosaukt.”

I.Sudraba vaicā: “vai jums ir kaut kādi fakti zināmi attiecībā uz slēptām Aināra Šlesera īpašuma tiesībām uzņēmumā “Piejūras investīcijas”?”

I.Gulbis: “Nē! Kā es jau minēju, man tādi fakti nav zināmi, un vēl jo vairāk, bija ilgstošas sarunas ar banku par iespēju iegādāties daļu no Rīgas tirdzniecības ostas – ar tās finansējumu, ar bankas finansējumu. Un šajā sakarā es vairākkārt arī droši vien tajos materiālos tas arī parādās, ka es vairākkārt braucu uz Rīgas brīvdostas dalībnieka mītnes zemi. Iepazinos ar dokumentiem un runāju ar juristiem, ar kompānijas pārstāvjiem, un pārliecinājos par to, ka šīs daļas pieder Viesturam Koziolam.”

I.Sudraba: “Tā kā komisijas uzdevums ir arī, analizējot informāciju, to, kādas sarunas un kādi politiski darījumi vai arī juridiski darījumi likuma formā šo sarunu rezultātā tiek slēgti. Vai jūsu rīcībā ir kaut kādi fakti, kas apgalvotu to, ka Ainārs Šlesers ar politiku taisījis sev naudu? Es atkal izmantoju citātus no sarunām.”

I.Gulbis skaidro: “Manā rīcībā šādas informācijas, šādu datu nav, jo, kā jau es minēju, man tādu darījuma attiecību kā kopīgs business ar Aināru Šleseru nav nekad bijis. Tā ka vienīgā informācija, kas varētu būt kaut kur presē, ja cilvēki šādus viedokļus pauž.”

M.Šics: “Gulbja kungs! SIA “AVADEL”. Ar ko nodarbojās “AVADEL” laika posmā no 2009. līdz 2011.gadam? Teikts – uzņēmējdarbības veidi.”

I.Gulbis norāda: “Man nav tagad atmiņā, ka tie darbības veidi būtu kaut kā būtiski mainījušies uzņēmuma pastāvēšanas laikā. Nekustamo īpašumu attīstīšana. Viens objekts bija tas – slavenā Jūrmalas īpašumu attīstīšana. Tad iegādāti tika vēl zemes gabali un paralēli ar banku tika runāts par iespējām iegādāties vēl citus projektus. Bija krīzes situācija. Tie pārējie projekti nerealizējās, vismaz pagaidām nav realizējušies. Nu, es to sauktu, jā, par nekustamo īpašumu attīstīšanas virzienu.”

M.Šics: “Kas bija “AVADEL” īpašnieks?”

I.Gulbis: “Nu, tur ir laika gaitā dalībnieki ir mainījušies, bet, nu, īpašnieki ir Ainārs Šlesers un viņa ģimenes locekļi. Tie jau ir publiski dati. Es, nu, diez vai precīzāk varēšu atbildēt, nekā ir publiski pieejamā informācijā.”

M.Šics: “Tātad kādi objekti vēl tika realizēti celtniecības jomā šajā periodā no jūsu puses? Un vai SIA “AVADEL” bija radušās nodokļu problēmas šajā periodā?”

I.Gulbis: “Celtniecības jomā vairs citi objekti netika realizēti. Bet zeme tika iegādāta Aglonas pusē. Bija gan radušās nodokļu problēmas tādā ziņā, ka Valsts ieņēmumu dienests prasīja paskaidrojumus par to, kāds ir “AVADEL” nolūks, realizējot šo attīstības projektu, faktiski ceļot māju, jā. Uz ko mēs arī paskaidrojām, ka nolūks ir šo objektu pēc tā pabeigšanas, nodošanas ekspluatācijā pārdot zemes īpašniekiem. Vai, ja mainītos situācija, būtu jāmeklē cits pircējs. Man nav ziņu, ka “AVADEL” būtu bijuši nodokļu parādi. Grāmatvedei būtu jāprasa precīzāk, viņa varētu to paskaidrot Bet tajā laikā, ja es atceros pareizi, šādā veidā attīstot objektu, attīstītājs saņēma atpakaļ pārmaksāto PVN līdz laikam, kamēr nav realizācijas darījumi. Un likums neparedz iespēju neatgūt šo pārmaksāto PVN. Uzņēmums automātiski saņem to atpakaļ.”

M.Šics: “Tātad jūs faktiski arī noliedzat to, ka šajā laikā varētu būt bijuši mēģinājumi apiet nodokļu nomaksas?”

I.Gulbis: “Nē, nu saprotiet, ja uzņēmums, teiksim, veic saimniecisko darbību, kuras konkrētajā gadījumā attīsta nekustamo īpašumu, saņem PVN pārmaksu bez nolūka, tālāk veicot saimniecisko darbību, veikt realizāciju. Tas ir acīmredzami – tā ir krāpniecība!”

A.Judins: “Labdien! Vai jums bija tikšanās ar Šleseru viesnīcā “Rīdzene”? Tas bija regulāri, atsevišķos gadījumos?”

I.Gulbis: “Bija. Nu es nevarētu to apzīmēt kā “regulāri”.”

A.Judins: “Kā sapratu, jūs bijāt tāds jurists, kas palīdzēja, nu, tieši sniedza juridisko palīdzību. Bet kas bija jūsu klients toreiz, 2009.gadā? Nu, kā labā jūs strādājāt? Ar kuru jums bija noslēgts līgums par juridiskās palīdzības sniegšanu?”

Nē, nu es domāju, vai tas bija līgums ar fizisko personu – Aināru Šleseru vai tas bija līgums ar “AVADEL”, vai ar kādu citu? Vai 2009.gadā Šlesers bija “AVADEL” valdes loceklis, īpašnieks? Kādas viņam bija darīšanas ar “AVADEL”, kad viņš bija ministrs?”

I.Gulbis: “Man nav atmiņā, ka ar fizisko personu būtu, bet ar “AVADEL” noteikti bija. Bet tad ir jāskatās, jāpaceļ augšā arhīvi. Apskatīsimies reģistrā, nu.”

A.Judins: “Nē, es sapratu! Jā, protams, ka mēs varam paskatīties reģistrā, bet jautājums: vai nebija tā, ka tobrīd, kad jūs konsultējāt viņu un saņēmāt naudu no “AVADEL”, Šleseram nebija juridisko saistību ar “AVADEL”?”

I.Gulbis: “Par Šlesera darījumiem ārpus “AVADEL” es viņu nekonsultēju konsultācijas izpratnē. Faktiski “AVADEL” arī ir visas tās darbības, ko “AVADEL” veica, tā saimnieciskā darbība, tālāk bija kaut kādas problēmas un nesaprašanās ar Valsts ieņēmumu dienestu, kas pēc tam veiksmīgi un loģiski atrisinājās.”

A.Judins: “Bet vai, būdams ministrs, vai, teiksim, ieņemot citus amatus, Šlesers turpināja menedžēt jautājumus, kas saistīti ar “AVADEL”, un aicināja juristu, lai viņš konsultētu? Vai Šlesers, būdams ministrs, deputāts, ieņemot citus amatus, būdams amatpersona, aicināja jūs un jautāja jums par “AVADEL”? Vai viņš nenorobežojās no “AVADEL”? Viņš turpināja interesēties un menedžēt “AVADEL” darbību 2009., 2010.gadā?”

I.Gulbis: “Tajos jautājumos, kur jālemj dalībniekiem, tur ir, protams, kādi nozīmīgākie jautājumi, kas bija arī par projektēšanu. Tur, cik es atceros, iesaistījās. Bet ikdienas darbību gan ar būvniekiem, gan visām pārējām lietām viņš nemēģināja menedžēt.”

A.Judins: “Bet principā viņam interese bija un viņš atsevišķus jautājumus menedžēja un ar jums konsultējās?”

I.Gulbis: “Nē. Mēs pārrunājām. Vai viņš menedžēja atsevišķus jautājumus. Es biju valdē. Šobrīd arī viņš ir valdē. Līdz ar to es gribētu teikt, ka es menedžēju. Viņš kā dalībnieks ar dalībnieka tiesībām. Mēs pārrunājām jautājumus.”

A.Judins: “Jā, bet vai valdes locekļi tieši tad regulāri konsultējās ar dalībniekiem? Vai nav tā, ka valdes loceklis ir iecelts, strādā.”

I.Gulbis: “Nu, ziniet, valdes loceklim es rekomendētu arī par dalībnieku pārrunāt, nozīmīgākos virzienus, ja tas ir saistīts gan ar valdes, gan ar to, ko sagaida, ieceļot dalībnieku, ieceļot valdi.”

A.Judins: “Īpašnieks saņem labumus no tā, ka viņš ir īpašnieks. Bet es domāju, ka ikdienā viņš neiejaucas saimnieciskajā darbībā.”

I.Gulbis: “Bet kā jūs domājat – iejaucas?”

A.Judins: “Aicina juristu, dod norādījumus.”

I.Gulbis: “Es nebiju jurists, es biju valdē.”

A.Judins: “Teiksim tā, jūsu juridiskās zināšanas šeit nebija svarīgas? Jūs nebijāt konsultants, jūs vairāk kā valdes loceklis, ja?”

I.Gulbis: “Nu, bet kā vienā brīdī, kad es eju, man ir svarīgas juridiskās zināšanas, un tajā brīdī man ir vajadzīgas medicīnas zināšanas.”

A.Judins: “Sakiet, lūdzu, vai laikā, kad Šlesers strādāja par ministru, jūs ieņēmt ar ministrijā kaut kādus amatus?”

I.Gulbis: “Šķiet, ka jā. Varētu būt, ka birojā padomnieks.”

A.Judins: “Kāpēc tas bija svarīgi jums? Kāpēc tas bija svarīgi Šleseram, lai jūs būtu par padomnieku?”

I.Gulbis: “Redziet, es pirms tam septiņus gadus biju nostrādājis lielā ārvalstu finanšu uzņēmumā. Es Šleseru nepazinu pirms tam. Es kaut kā dzīvi tā nokārtoju, ka mani interesēja pamēģināt kādu citu izaicinājumu pieņemt.”

A.Judins: “Tā bija jūsu iniciatīva, lūgums dot iespēju strādāt par padomnieku, vai tas bija Šlesera aicinājums? Vai jūs sūtījāt CV ar lūgumu jums piedāvāt šo darbu?”

I.Gulbis: “Es noteikti sūtīju. Man bija vairākas reizes jāsūta.”

A.Judins: “CV droši vien ir, bet jautājums – vai jūs sūtījāt CV tāpēc, ka Šlesers teica, ka ir jāsūta CV, vai jūs vienkārši nosūtījāt visām ministrijām savu CV ar domu, ka varbūt kādai ministrijai noderēs?”

I.Gulbis: “Nē, es konkursā nepiedalījos.”

A.Judins: “Vai ir taisnība, ka jūsu darbs ministrijā bija izdomāts un tieši tā bija organizēts, lai jūs varētu ietekmēt atsevišķus procesus ministrijā? Proti, jums bija uzdevumi un jums bija jāpilda, kā padomnieks jūs ietekmējāt procesus, diskusijas, piemēram, lēmumu pieņemšanu.”

I.Gulbis: “Ministrs un ministra biroja darbošanās es pieņemu, ka viena no būtiskākām lietām ir ietekmēt procesus.”

A.Judins: “Vai nebija tā, ka, piemēram, Šlesers jums deva kaut kādus norādījumus, jūs piedalījāties kaut kādās darba grupās, kaut kādās sēdēs un būtībā ietekmējāt procesus, lai procesi attīstītos noteiktos virzienos?”

I.Gulbis: “Redziet, tas viss nav tik vienkārši, ka Šlesers un ministra birojs, ir ministra biroja vadītājs, nolemj, kādos jautājumos birojam ir jāstrādā. Biroja darbu organizē biroja vadītājs. Nav tā, ka Šlesers izrīkotu un teiktum dotu konkrētus uzdevumus. Atsevišķās reizēs, kad kāds jautājums interesēja, bija atsevišķa saruna, tad jā, mēs pārrunājām, kas būtu darāms.”

A.Judins: “Tātad ministrija jums maksāja naudu, jūs kā padomnieks saņēmāt naudu. Vai jūs piedalījāties sarunās ar Šleseru, kurās viņš ir paudis vēlmi legalizēt savu dalību Rīgas tirdzniecības ostā, proti, kļūt par līdzīpašnieku?”

I.Gulbis: “Es jau atbildēju uz šo jautājumu, Sudrabas kundzei sniedzot atbildi. Mana atbilde, ja jūs klausījāties, saturēja apgalvojumu, ka nekad nevienā brīdī manā rīcībā nav bijusi informācija par to, ka Šlesera kungam kaut kas slēpti piederētu. Līdz ar to apgalvot vai runāt par to, kas es esmu kaut ko ieteicis legalizēt vai nelegalizēt.”

A.Judins: “Es nejautāju par to, vai jūs ieteicāt. Vai jūs dzirdējāt no Šlesera kunga tekstu, vārdus, ka viņš vēlas kļūt par legālu līdzīpašnieku, nevis slēpties aiz kaut kādām citām personām?”

I.Gulbis: “Nē, neatminos tādus.”

A.Judins: “Sakiet, lūdzu, kāpēc jūs ar Šleseru apspriežat jautājumus par Rīgas tirdzniecības ostu, *Euroline*, Andrejsalu, “Piejūras investīcijām”, “Jaunrīgu”, ZEIN AG, kāds ir sakars? Vai jums kaut kas ir zināms par šīm kompānijām?”

I.Gulbis: “Par vienu nosaukto kompāniju ir zināms tas, ka vienu laiku bija ilgstošas sarunas par iespēju iegādāties tai piederošās kapitāldaļas.”

A.Judins: “Bet kāpēc Šlesers runāja ar jums par firmām, ar kurām Šleseram nekādu sakaru nav un jums sakaru nav?”

I.Gulbis: “Ziniet, citreiz ir tā, ka viņš savā dedzībā aizsteidzas priekšā klausītājam. Un tad tu vienkārši esi tajā istabā, kurā viņš runā šos vārdus. Un brīžiem varbūt ne līdz galam var izsekot tam domu gājienam vai tai vīzijai. Tad pasakot “jā” vai apstiprinot, lai uzturētu sarunu, jūs interpretējat jau kaut kādu vienošanos.”

A.Judins: “Jūs aktīvi komunicējāt ar Šlesera kungu. Un jums pašam nešķita interesanti, kāpēc cilvēkam ir tāda liela interese par atsevišķu svešu uzņēmumu attīstību?”

I.Gulbis: “Tas ir apsveicami, ka viņam ir interese.”

A.Judins: “Vai tad interese, piemēram, par RTO attīstību ir skaidrojama ar vienkārši tādu cilvēcisku interesi, kaut kādu ziņkārtību?”

I.Gulbis: “Tā nav pēdējā nozare Latvijā. Viņš ir darbojies tajā virzienā.”

A.Judins: “Vai tā bija nesavtīga interese, jūsuprāt? Šleseram bija nesavtīga interese par Rīgas tirdzniecības ostas attīstību?”

I.Gulbis: “Ziniet, par to savtīgumu un nesavtīgumu, es nebūšu tas soģis un man grūti. Droši vien labāk jums viņam vajadzēja uzprasīt, ja vēl tāda iespēja uzprasīt par to savtīgumu, nesavtīgumu.”

A.Judins: “Es varbūt atkārtosu jautājumu – jūs atkal varēsiet teikt, ka atbildējāt. Bet, kā mēs visi zinām, jūs piedalījāties sarunā, kad Šleseru mēģināja atrunāt no legalizēšanas, un tad viņam stāstīja, ka būs slikti, ka viņš daudz lēmumu pieņēma. Bet vai ir pamats domāt, ir pamats uzskatīt, ka jūs bijāt cilvēks, kurš nodrošināja legalizēšanas juridisko pusi, proti, izpildījumu? Jūs palīdzējāt legalizēt juridiski?”

I.Gulbis: “Nekādā gadījumā! Ja jūs iepazīnāties ar tiem materiāliem, ja es tagad pareizi atceros, – tas tiešām bija sen –, tad tas nodibinājums, kapitālsabiedrība, kura runāja ar banku par iespēju iegādāties RTO akcijas, nekādā veidā nepiederēja ne “AVADEL” ne Šleseram. Tur bija runa par to, ka banka tur iet iekšā.”

A.Judins: “Sakiet, lūdzu, darījums starp “AVADEL” un Koziolu par to naudu – vai tas nebija fiktīvs darījums? Jo jūs, es redzu to, ko es lasu, to, kas ir manā rīcībā, jūs būtībā diktējāt, kādiem procentiem ir jābūt, kādiem termiņiem ir jābūt, kādiem nosacījumiem ir jābūt. Ja puses slēdz darījumu, tad viņām ir kaut kāda interese. Bet, lasot diskusijas, ir redzams, ka ne Koziolam, ne Šleseram faktiski intereses par šo darījumu nav. Te ir svarīga tikai juridiskā puse, lai izskatītos juridiski. Vai šis darījums bija fiktīvs?”

I.Gulbis: “Jūs spriežat pēc tā materiāla, teiksim, kas ir tajā lietā vai arī kas ir avīzē. Es jums varu paskaidrot, ka esmu vairākkārt ticis ar Koziola kunga juristiem, esam arī pārrunājuši līguma noteikumus. Arī par procentiem. Tai skaitā viņam ir sūtīti vairāki pirmstiesas brīdinājumi tajā laikā, kad viņš nespēja atdot šo aizdevuma summu.”

A.Judins: “Bet naudas pārskaitīšana. Koziols, “AVADEL”, Šlesers, tur tāds trīsstūris. Tas neliecina par to, ka darījums bija fiktīvs? Ka faktiski vienu naudu pārskaita vairākas personas un tā viena nauda pēc savas būtības. Juridiski es negribu teikt, ka tāds darījums bija aizliegts. Juridiski, protams, var pārskaitīt naudu kaut desmit reizes dienā turp un atpakaļ. Bet es runāju par būtību. Ja darījums ir veikts, nevis lai gūtu kaut kādus labumus, bet lai kaut ko piesegtu.”

I.Gulbis: “Kā jūs sakāt, ka “AVADEL” aizdeva naudu Koziolam? Viņš skaita atpakaļ “AVADEL”?”

A.Judins: “Es redzu, ka nauda virzījās ļoti interesanti, un jums droši vien labāk nekā man ir zināms, kā tā nauda kustējās. Mans jautājums ir par to, vai darījums bija patiess vai fiktīvs?”

I.Gulbis: “Man cik man zināms, darījums bija patiess.”

A.Judins: “Paldies. Sakiet, lūdzu, kriminālprocesā jūs paziņojāt, ka negribat liecināt, kaut gan jūs aicināja, jums piedāvāja liecināt kā lieciniekam. Kāpēc liecinieks atsakās no liecību sniegšanas? Jums nebija uzrādīta apsūdzība, jūs nebijāt aizdomās turētās personas statusā – un pēkšņi tāda nevēlēšanās stāstīt.”

I.Gulbis: “Redziet, vispirms, tad, kad tika veikta kratīšana, tajā dienā liecības tika sniegtas. Es sniedzu liecības Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam. Tajā lēmumā par kratīšanas veikšanu ir norādīts, lietā tas ir, jūs droši vien varat pēc tam apskatīties. Tur ļoti nepārprotami pateikts, ka man ir zināms par to, ka Šleseram kaut kas slepeni pieder, un ka ar manu palīdzību viņš veic legalizēšanu. Tas, vai ir liecinieka statuss vai personas, pret kuru sākts kriminālprocess, – šajā gadījumā tā ir izmeklēšanas taktika. Tas bija arī advokāta ieteikums.”

A.Judins: “Kurš bija jūsu advokāts?”

I.Gulbis: “Rūsiņš Gijs.”

A.Judins: “Bet tad jums bija bažas, ka jūsu statuss var mainīties, ja?”

I.Gulbis: “Saprotiet, es jau paskaidroju. Manā rīcībā nekad nav bijusi informācija, lai es varētu liecināt, ka Šlesera kungam slēpti pieder kāds no aktīviem. Izmeklētāja taktika un pratināšanas pozīcija bija tāda, ka viņiem bija svarīgi par visu varu pierādīt pretējo.”

A.Judins: “Nu nē. Jautājums – kad bija otrā pratināšana? Nebija tā, ka, sākot atbildēt uz jautājumu, jūs sapratāt, ka izmeklētāju taktika ir kaut kāda. Tur nebija nekādas taktikas. Jūs vienkārši viņiem paziņojāt, ka liecību nebūs.”

I.Gulbis. Jūs man jautājat, kāpēc es izmantoju savas tiesības atteikties liecināt? Un, ja jūs apšaubāt šīs manas tiesības, faktiski mēs paradoksāli nonākam situācijā, kurā par nepamatotu atteikšanos sniegt liecību arī ir paredzēta kriminālatbildība. Pareizi? Un tagad jūs mani atkal izjautājat par situāciju, ka man eventuāli jūsu redzējumā varētu būt kriminālatbildība.”

A.Judins: “Mans jautājums ir cits. Mans jautājums būtībā bija cits. Ja cilvēks neko sliktu, noziedzīgu nav izdarījis, kāpēc viņam jāatsakās no liecības sniegšanas?”

I.Gulbis: “Manā skatījumā tas bija politisks process, un man nekāda interese iesaistīties tur nebija. Tā bija advokāta rekomendācija.”

A.Judins: “Es vēlreiz, atgriežoties un faktiski noslēdzot iztaujāšanu. Tātad jūsu atteikšanās no liecību sniegšanas nebija saistīta ar to, ka jūs būtu saistīts ar kaut kādām noziedzīgām darbībām, tā bija vienkārši nevēlēšanās iesaistīties kaut kādā procesā. Vai es pareizi sapratu jūsu argumentu?”

I.Gulbis: “Tātad lēmumā par kratīšanas veikšanu mans uzvārds figurē, tā teikt, notikuma aprakstā, kur procesa virzītājs saka: ir pamatots uzskats, ka šī persona – Ivars Gulbis – zina, ka Aināram Šleseram kaut kas slepeni pieder, slēpti pieder, un arī

iesaistās kaut kādās darbībās, lai legalizētu šo slepeni piederošo mantu. Šādi formulēta mana iesaiste procesā nebūt nenorāda uz mani kā uz liecinieku. Kā es minēju, tā ir vienkārši izmeklētāja taktika. Vārdu sakot, es par šo tēmu, man liekas, jau trīs reizes esmu pozīciju izklāstījis. Es nezinu, vai vēl skaidrāk varu. Man nekas cilvēcisks tur nebija. Man bija tīri profesionāls.”

I.Sudraba: “Es aicināšu Ralfu Kļaviņu. Lūdzu! Mēs pārejām uzreiz pie jautājumiem un atbildēm. Es arī izmantošu to informāciju, kas ir pieejama publiskajā telpā, un varbūt arī līdz ar to jautājumi būs saistīti ar to, kas pieejams publiskajā telpā saistībā ar šo kriminālprocesu. Un ne tikai. Jo tādas sarunas ir publicētas plašākā apmērā. Kādas ir jūsu attiecības ar Andri Ameriku, Jāni Maršānu un Aināru Šleseru?”

R.Kļaviņš: “Es pazīstu šos cilvēkus.”

I.Sudraba: “Vai jūs varat sniegt kādu informāciju, kas šobrīd un kas agrāk tieši vai pastarpināti ir piederējis Aināram Šleseram Rīgas tirdzniecības ostas teritorijā vai Rīgas tirdzniecības ostā?”

R.Kļaviņš: “Man ir grūti komentēt par Rīgas brīvostu. Tajā strādā vairāki desmiti uzņēmumu. Kas attiecas uz Rīgas tirdzniecības ostu, tad, cik man ir zināms, Aināra Šlesera ģimenes locekļiem šobrīd netiešā veidā pieder daļa no uzņēmuma.”

I.Sudraba: “Un ko jūs varat pastāstīt par *Уралхим* minerālmēslu termināļa būvniecības projektu? Par šī projekta virzīšanu, attīstīšanu?”

R.Kļaviņš: “Aptuveni 2009.gadā tika panākta vienošanās starp Rīgas tirdzniecības ostu un *Уралхим* par kopuzņēmuma dibināšanu un termināļa izbūvi Rīgas brīvostā. Attiecīgi tam tika izskatītas vairākas vietas Rīgas brīvostā. Finālā izvēle krita uz Kundziņsalas teritoriju, jo tā bija teritorija, kur bija iespējama šāda projekta izbūve. Šobrīd terminālis ir izbūvēts, strādā un ir viens no tādiem sekmīgākiem piemēriem tranzītozarē, kur nepastarpinātā veidā kravu īpašnieks piedalās visā loģistikas procesā, transportēšanā, pārkraušanā un nodrošina stabilu kravu plūsmu.”

I.Sudraba: “Vai jums ir bijušas kaut kādas sarunas ar Vjačeslavu Stepaņenko šī termināļa sakarā?”

R.Kļaviņš: “Nepazīstu šo cilvēku.”

I.Sudraba: “Vai jūsu rīcībā ir kaut kādi fakti, kas pamatoti apgalvotu, ka Ainārs Šlesers ar politiku taisījis sev naudu?”

R.Kļaviņš: “Man ir grūti pateikt – ar politiku, ne ar politiku. Bet katrā ziņā, kas attiecas uz Rīgas tirdzniecības ostu, tad minētajā laika periodā – 2009., 2010., 2011.gadā –, cik

man zināms, Rīgas tirdzniecības ostai nav bijuši nekāda veida darījumi ar Šleseru. Kas attiecas uz naudas pelnīšanu politikā, tad par to man ir grūti spriest, jo es ar politiku nenodarbojos un politikā nepiedalos.”

I.Sudraba: “Vai jūs varētu raksturot, kādas ir jūsu uzņēmuma “LATMORPORTTRANS” saistības, attiecības ar Aināru Šleseru?”

R.Kļaviņš: “Šim uzņēmumam ar Aināru Šleseru nav nekādu attiecību. Šis ir mans uzņēmums, kas man arī pieder, kuru es vadu un pārvaldu. Un šim uzņēmumam arī nav bijis nekādu finansiāla rakstura, jēlkāda veida darījumu, tai skaitā finansiālu, ar biedru Šleseru.”

I.Sudraba: “Un vai jums ir pazīstams Jānis Lācis? Es jautāju par uzņēmumu “Ostas parks”. Sēdes vadītāja. Kāda ir “Ostas parka” vai konkrēti Jāņa Lāča saistība ar Aināru Šleseru vai Aivaru Lembergu?”

R.Kļaviņš: “Jā. Jānis Lācis arī šobaltdien ir viens no Rīgas tirdzniecības ostas padomes locekļiem. To jūs pajautājat viņam. Man nav informācijas, ka viņiem būtu kaut kādas saistības.”

I.Sudraba: “No šīs pašas publicētās informācijas. Vai jums ir zināmi kaut kādi fakti attiecībā uz Aināra Šlesera slēptajām īpašuma tiesībām uzņēmumos “Piejūras investīcijas” un “Jaunrīgas attīstības uzņēmums”?”

R.Kļaviņš: “Kas attiecas uz Rīgas tirdzniecības ostu, kā jau es minēju, tad šajā laika periodā Rīgas tirdzniecības ostai nav bijuši nekāda veida darījumi, finansiālas attiecības, piemēram, dividenžu izmaksas, vai kaut kāda cita veida, teiksim, maksājumi Šleseram. “Jaunrīgas attīstības uzņēmums”. Man ir grūti teikt. Es tajā uzņēmumā biju tikai kā valdes loceklis laikam 2006., 2007.gadā. Pēc tam man nekāda tieša veida saistības ar šo uzņēmumu nav bijušas. “Piejūras investīcijas”, ja es pareizi atceros, bija uzņēmums, kas laikam piederēja Koziolam, un attiecīgi “Piejūras investīcijas”. Man bija darījums ar “Piejūras investīcijām”. Es iegādājos no “Piejūras investīcijām” vairākus procentus akciju tirdzniecības ostā. Bet par Šleseru man nav nekādas informācijas, ka viņam būtu kaut kādā veidā piederējis tas uzņēmums uz to brīdi. Man bija vienošanās ar Koziolu par akciju iegādi, ko es arī izdarīju.”

A.Judins: “Vai jūs piedalījāties sarunās “Rīdzenes” viesnīcā?”

R.Kļaviņš: “Esmu bijis viesnīcā “Rīdzene”, esmu saticis tur arī minēto biedru Šleseru.”

A.Judins: “Kam piederēja RTO 2009., 2010.gadā?”

R.Kļaviņš: “RTO tajā laikā periodā, tā tad bija virkne darījumu, šie dalībnieki mainījās. Tur ir bijuši desmitiem darījumu. Tāpēc es varbūt šobrīd precīzi par katru gadu, tā situācija bija citādāka. RTO tajā laikā dinamiski attīstījās, faktiski uzņēmums, šis holdings, tika izveidots aptuveni 2007.gadā. Tas bija tāds dinamisks laika periods tranzītmā, un notika virkne, teiksim, izmaiņu nozarē, līdz ar to RTO tika dinamiski attīstīta un bija diezgan daudz saistītu dažādu veidu darījumu, tāpēc es varbūt ļoti precīzi tagad nokomentēt to brīdi nevaru. Vienīgais, ko es varu pateikt: šajā laika periodā ar Šleseru Rīgas tirdzniecības ostā nekāda veida darījumu nebija.”

A.Judins: “Bet cik lielā mērā šo dinamisko attīstību nodrošināja Šlesera atbalsts? Vai viņš bija vienaldzīgs pret šo uzņēmumu?”

R.Kļaviņš: “Es domāju, kā nozares amatpersonai tas būtu klaji nepareizi, ja viņš būtu vienaldzīgs pret vienu no lielākajiem nozares uzņēmumiem. Teiksim, tieši tāpat kā Šlesers, es esmu ticis ar pilnīgi visiem ministriem, satiksmes ministriem. Cik es atceros, tad šajā pašā minētajā viesnīcā es tomēr redzēju arī virkni citu Rīgas brīvostas uzņēmēju. Tāpēc es domāju, ka tas tā nav, ka aicināts tiku tikai es. Tas ir viens. Otrs. Ne tikai viesnīcā “Rīdzene” mēs apspriedām nozarei svarīgus jautājumus, bet arī citos formātos, tai skaitā Satiksmes ministrijā dažādu veidu, teiksim, pasākumos un tamlīdzīgi.”

A.Judins: “Jūs piedalījāties sarunā, kurā bija arī Koziols, Šlesers un kurā bija stāstīts, ka bija pieņemts (citā terminoloģijā, bet es latviskošu), ka bija pieņemts daudz lēmumu, tieši lai nodrošinātu atsevišķu uzņēmumu attīstību. Jūs atceraties šo sarunu? Tas bija tieši brīdī, kad Šlesers paziņoja, ka viņš grib legalizēties. Esot riski, ka viņš var kaut ko pazaudēt droši vien, un tur bija kolēģu viedoklis, ka nevajadzētu to darīt. Ir riski, ka būs gan kritika, gan arī var būt problēmas ar institūcijām.”

R.Kļaviņš: “Precīzi neatceros nevienu. Es jums teikšu godīgi. Teiksim, man nebija nekādas vēlmes veidot biznesu kopā ar Šleseru.

A.Judins: “Sakiet, lūdzu, jūs tieši gribat teikt: ja Šlesers nebūtu līdzīpašnieks, tad RTO būtu tāds pats kapitāls kā tagad?”

R.Kļaviņš: “Es domāju, ka RTO būtu veicies labāk, jo, pieņemsim, ir vairāki lēmumi no kuriem es mēģināju atrunāt to pašu Šleseru. Bet es tieši aicinātu iedziļināties un apskatīties šos lēmumus, ko bīda Šlesers kā satiksmes ministrs, kā Rīgas brīvostas valdes priekšsēdētājs, kā Rīgas domes priekšsēdētāja vietnieks un ko ir pieņēmis vai, teiksim, veicinājis pieņemšanu, vai piedalījies, un kuri skar RTO intereses. Tā tad kriminālprocesa ietvaros par šo KNAB ļoti interesējās, izgāja cauri visiem lēmumiem. Man pašam par lielu pārsteigumu es konstatēju, ka lielākā daļa šo lēmumu, kas ir bijuši, ir bijuši negatīvi attiecībā pret RTO. Minēšu vienu piemēru. Krievu salas leģendārā projekta attīstība, kuras ietvaros ir izbūvēta jauna infrastruktūra. Es ilgstošā laika

periodā mēģināju gan tos ministrus, kas bija pirms Šlesera, gan arī pēc Šlesera, atrunāt no šī projekta tieši tāpat, kā es šobrīd mēģinu atrunāt satiksmes ministru no “Latvijas dzelzceļa” elektrifikācijas. Diemžēl man neizdevās atrunāt no Krievu salas projekta, tāpēc šobrīd ir simtiem miljonu investīciju projekts, kura ietvaros ir iztērēta nodokļu maksātāju nauda. Cerams, ka tas, tā teikt, būs sekmīgs. Bet RTO intereses tas skar tiešā veidā, jo RTO daļā teritorijas darbība ir jāpārtrauc. Jūs iedomājieties situāciju, ka jums ir sava māja, sev piederoša māja, kurā jūs varat, teiksim, uzturēties, bet pie jums atnāk un pasaka – jums vairs šīs mājas nebūs, jums būs citā vietā īrēta māja, par kuru būs jāmaksā stipri vairāk, nekā šobrīd jums izmaksā sava māja. Tā ir šī brīža situācija. Es negribu teikt – efektīvi vai neefektīvi. Tas bija pret uzņēmuma interesēm. Retrospektīvi raugoties uz šiem notikumiem pēdējo desmit gadu laikā, ir skaidri redzams, ka tā rīkoties nevajadzēja un tas uzņēmumam nav pozitīvi. Tāpēc es nepiekrītu apgalvojumam, ka Šlesers ir pieņēmis daudz un dažādus lēmumus par labu RTO interesēm. Es ļoti labprāt par šiem visiem lēmumiem padiskutētu.”

A.Judins: “Sakiet, lūdzu, vai RTO finansēja “Dienas” iegādi? Akciju sabiedrību “Diena” un saistītos uzņēmumus. Vai pieci miljoni bija pārskaitīti no RTO kontiem?”

R.Kļaviņš: “Tātad uz šo es varu atbildēt tā. RTO iegādājās prasījuma tiesības, kas ļāva pārņemt aktīvus, kuri piederēja akciju sabiedrībai “Diena”. Lielākā daļa, teiksim, publiskajā telpā akciju sabiedrību “Diena” asociē ar dienas laikrakstu “Diena”. Bet es varu pateikt, ka tas ir nevērtīgākais aktīvs šajā uzņēmumā. Šajā uzņēmumā ir divi vērtīgi aktīvi, kas arī bija par pamatu RTO interesei pārņemt šīs prasījuma tiesības un ar laiku nopelnīt ar šo aktīvu pārdošanu. Neviens nepiespieda pirkt. Tātad šo pirkumu vadīja aukstasinīgs aprēķins, ka 11 tūkstoši kvadrātmetru Mūkusalas ielā ar trim hektāriem zemes un viena no Latvijas tipogrāfijām maksā vairāk. Es gribētu nošķirt to, ka šajā akciju sabiedrībā “Diena” tātad bija vairāki aktīvi: tur bija vairāki meitasuzņēmumi, no kuriem viens bija ārkārtīgi vērtīgs nekustamais īpašums, otrs – viena no Latvijas lielākajām, veiksmīgākajām, pelnošākajām tipogrāfijām. Un otra daļa bija šie te, teiksim, daudzie un dažādie mediju uzņēmumi – žurnālu izdevniecības, grāmatu, laikrakstu un tā tālāk. Un attiecīgi no RTO viedokļa es redzēju, mēs ar kolēģiem secinājām, ka, teiksim, šis ir izdevīgs darījums priekš RTO, lai iegādātos prasījuma tiesības un pārņemtu šos divus vērtīgos aktīvus, pieņemot, ka mediju izdevniecība tiek likvidēta vai arī, teiksim, nu, kā teikt, es negribu lietot vārdus “novesta līdz bankrotam”, teiksim, maksātnespēja, bet, nu, katrā ziņā šis bija business, kas mūs neinteresēja. Viennozīmīgi! Tāpēc arī mēs iesaistījāmies šajā darījumā, un, retrospektīvi skatoties, ir skaidrs, ka šie aktīvi, to vērtība ir lielāka nekā, teiksim, tā nauda, ko mēs samaksājām par prasījuma tiesību iegādi. Līdz ar to es uzskatu, ka tas ir sekmīgs darījums, jo tad, atbildot uz jautājumu, vai to RTO finansēja, teiksim, laikrakstu “Diena” vai, teiksim, žurnālu vai kaut kādu grāmatu izdevniecību, tad – nē, RTO nefinansēja.”

A.Judins: “Bet kā tika samaksāts viens miljons britu draugam Roulendam? Tas bija *cash* vai tas bija pārskaitījums? Jūs stāstījāt tieši sarunā, ka viens miljons samaksāts britu draugam. Vai tas ir cits draugs?”

R.Kļaviņš: “Nu, man ir grūti varbūt komentēt tos notikumus 2009.gadā. saprotiet. Judina kungs, es negribu nevienu apvainot, bet RTO apgrozījums gadā ir aptuveni 200–250 miljoni eiro. Šo desmit gadu laikā mēs esam apgrozījuši pāris miljardus, mums katru dienu ir pārskaitījumi, kas ir, teiksim, miljonus un miljonus. Tāpēc, protams, es nevaru šobrīd komentēt. Es atceros, ka šajā darījumā bija iesaistīti daudz un dažādi konsultanti, daudz un dažādi tā saucamie speciālisti. Un attiecīgi tur bija kaut kādi izdevumi, kas bija saistīti ar juristu vai konsultantu iesaisti. Bet – cik tie bija lieli un tieši kam – to es šobrīd pateikt nevaru. Es gribētu vēlreiz uzsvērt, ka Rīgas tirdzniecības osta un attiecīgi tirdzniecības ostas meitasuzņēmumi ir Latvijā reģistrētas komercsabiedrības, kurām visām ir konts tikai un vienīgi Latvijas bankās, visi norēķini notiek tikai un vienīgi bezskaidrā formātā. Mums nav nekādu skaidras naudas norēķinu, mums nav nekādu nerezidentu uzņēmumu, kas kaut kādā veidā, teiksim, dotu iespēju slēpt kaut kādus darījumus. Tāpēc visi darījumi, kas ir bijuši, tajā skaitā arī par visu konsultantu iesaisti un tamlīdzīgi, tie visi ir atspoguļoti mūsu gada pārskatos un grāmatvedības dokumentos.”

A.Judins: “Varbūt jūs atceraties, es arī runāju par to darījumu saistībā ar “Dienu”, par ko bija maksāti 400 tūkstoši Aleksandram Tralmakam?”

R.Kļaviņš: “Vēlreiz saku: es nevaru precīzi komentēt, jo Tralmaku pats nepazīstu. Tralmaku es pats personīgi nepazīstu un ticies ar viņu neesmu. Bet, kā es teicu, tad mums RTO ir bijuši izdevumi saistībā ar šo te prasījuma tiesību realizāciju, tātad naudas atgūšanu. Iespējams, ka kaut kas ir maksāts.”

A.Judins: “Kas ir tas Miša, kurš saņēma 600 tūkstošus? Nav zināms, ja? Un Edīte, kas saņēma pusotru miljonu?”

R.Kļaviņš: “Mūsu biznesā ir desmitiem, teiksim, vārdu, uzvārdu, kas ir, teiksim. Edīte man neko neizsaka.”

A.Judins: “Sakiet, lūdzu, vai Salmiņa kungs ir dabūjis darbu “Dienā”, pateicoties jūsu ieteikumiem? Vai jūs bijāt cilvēks, kurš viņam piedāvāja šo darbu?”

R.Kļaviņš: “Jā, es uzstāju, lai Salmiņa kungu nominētu akciju sabiedrības valdē.”

A.Judins: “Jā. Bet gan Salmiņa kungs, gan Bojāra kungs, kas mums stāstīja par tiem notikumiem, ir stāstījuši par to, ka liela loma visos procesos, kur viņi bija iesaistīti saistībā ar “Dienu”, bija gan Šleseram, gan Lembergam, gan Šķēlem. Vai jums kaut kas ir zināms par šo cilvēku iesaisti darījumā ar “Dienu”?”

R.Kļaviņš: “Tātad par Šleseru un Lembergu man nekādas informācijas nav par viņu iesaisti šajā mūsu darījumā ar akciju sabiedrības “Diena” aktīviem. Kas attiecas uz Šķēli, tad ar viņa pārstāvēto uzņēmumu RTO bija noslēgts konsultāciju līgums (ja nemaldos, tas bija 2009.gads), un attiecīgi viens no uzdevumiem, kas tika dots Šķēlem, – lai viņš risina šo jautājumu saistībā ar... tā teikt, prasījuma tiesību realizāciju attiecībā uz akciju sabiedrību “Diena”. Skaidrs, ka tur parādījās arī jautājums par to, ka ir jāmaina kaut kāda uzņēmuma vadība vai, teiksim, jāpilnveido un tamlīdzīgi. Un tāpēc arī es iepazīstināju Salmiņu ar Šķēli un lūdzu viņu iecelt akciju sabiedrības valdē.”

A.Judins: “Jā, bet patlaban Salmiņš jau ir īpašnieks tiem reģionālajiem izdevumiem. Vai jūs palīdzējāt viņam finansiāli kļūt par īpašnieku?”

R.Kļaviņš: “Salmiņa kungs iegādājās reģionu mediju izdevniecību par saviem līdzekļiem. Es esmu palīdzējis personīgi saistībā ar jau tālāku uzņēmuma attīstības finansēšanu. Bet ar iegādi nodarbojās Salmiņš pats. Man tas nebija svarīgs, bet Salmiņš iegādājās šo uzņēmumu un attiecīgi lūdza man palīdzēt šī uzņēmuma attīstībā, ko es arī neliedzu.”

A.Judins: “2011.gadā sarunā ar Šleseru un Koziolu jūs apspriežat, kā caur ārzonas shēmu legalizēt īpašumtiesības firmās “Piejūras investīcijas” un “Jaunrīgas attīstības uzņēmums”. Nu, tas ir tāds pieņēmums. Vai ofšori ir izmantoti, lai legalizētu atsevišķu cilvēku, es domāju – arī Šlesera, īpašumintereses, un kādā veidā? Kas jums par to zināms?”

R.Kļaviņš: “Par “Jaunrīgas attīstības uzņēmums” es neko daudz pateikt droši vien nevaru. Bet, kas attiecas uz Rīgas tirdzniecības ostas dalībniekiem, ciktāl es atceros, tad bija Šveices uzņēmums, kuram pastarpinātā veidā arī piederēja daļa no Rīgas tirdzniecības ostas (ja nemaldos, to uzņēmumu sauca *ZEIN Holding AG*), un attiecīgi nosaukt to par ofšoru droši vien nebūtu pareizi. Man nav zināms, ka kaut kas būtu uztaisīts. Tātad man ir, tātad viens no uzņēmumiem, kurš atrodas manā īpašumā, ir reģistrēts Kiprā. Bet tas nav nekāds ofšors, tas ir Eiropas Savienības teritorijā strādājošs uzņēmums, kas arī ir viens no daļu turētājiem Rīgas tirdzniecības ostā. Iespējams, ka varbūt es apspriedu kaut ko saistībā ar šo uzņēmumu, jo skaidrs, ka man bija vēlme palielināt savu, teiksim, īpatsvaru attiecīgi tirdzniecības ostas dalībnieku sastāvā, jo Rīgas tirdzniecības ostā ir salīdzinoši specifiska pārvaldes struktūra un attiecīgi, teiksim, ir nepieciešams zināms procentu daudzums, lai varētu ietekmēt šo lēmumu pieņemšanu šajā uzņēmumā. Un attiecīgi personīgi man kritiski bija palielināt šo īpatsvaru. Un skaidrs, ka es mēģināju dažādos veidos savu īpatsvaru palielināt, tajā skaitā atpērkot daļu akciju no Koziola. Es mēģināju vienoties arī ar citiem tābrīža dalībniekiem par daļu atpirkšanu, bet, nu, ar viņiem man diemžēl neizdevās vienoties.”

A.Judins: “Saruna ar Koziolu nu, tā saruna, kur Koziols aicināja Šleseru apdomāt un neveikt to legalizāciju, īpašumtiesību legalizāciju, Jūs norādāt: “Un pārējie džeki distancēsies no tā visa. Nu, bija daudz lēmumu pieņemti, un tad būs problēmas.” Un jūsu piebilde bija: “Un pārējie džeki distancēsies tad, kad Šlesers acīmredzami legalizēs savas īpašumtiesības.” Kas tie par pārējiem džekiem?”

R.Kļaviņš: “Es varbūt precīzas sarunas detaļas no 2009.gada neatceros. Varbūt mūsējie partneri kaut kādi.”

A.Judins: “Sakiet, lūdzu, jūs, ja es pareizi sapratu, turpinājāt apmeklēt viesnīcu “Rīdzene” un runāt ar Šleseru jau pēc tam, kad viņš zaudēja gan ministra amatu, gan vairs nebija Rīgas brīvostas vadītājs. Bet jūs turpinājāt pie viņa nākt un stāstīt. Kāpēc deputātam Šleseram bija jāsaņem tā informācija no jums?”

R.Kļaviņš: “Šleseram neapšaubāmi bija interese par notiekošo transporta nozarē – gan pirms, gan viņa amatpersonas statusa laikā, gan arī pēc tam. Pieņemu, ka tā informācija, kas bija manā rīcībā, teiksim, viņam būtu grūti to iegūt kaut kādā citā veidā, teiksim, par notiekošo nozarē. Nu, ja jūs uzmanīgi izlasījāt, teiksim, vismaz tos materiālus, kas bija kriminālprocesa ietvaros, tad pamatā šajās sarunās runāja Šlesers, nevis es.”

A.Judins: “Jā. Bet kāpēc jūs kā uzņēmuma vadītājs apmeklējāt viesnīcu, lai runātu ar deputātu un stāstītu viņam par to, ko jūs darāt? Kāpēc jums bija jāatskaitās deputātam?”

R.Kļaviņš: “Es negribētu gluži teikt, ka tā bija kaut kāda veida atskaite, jo, teiksim. Jā. Ja jūs domājat, ka es atskaitījos, teiksim, par uzņēmuma finanšu rādītājiem vai, teiksim, dividenžu politiku vai kaut kāda cita veida labumu gūšanu, tad šāda veida atskaites no manas puses nebija. Ja nemaldos, tad es arī ne reizi neesmu Šleseram uzrādījis kaut jel vienu dokumentu, kas saturētu finansiāla rakstura informāciju. Es esmu runājis par vispārēja rakstura notikumiem nozarē. Viens. Otrs. Skaidrs, ka, teiksim, viņu ļoti interesē viss, kas saistīts ar Krievijas partneriem. Viņš ļoti interesējās par to, kāda veida darbība, ar kāda veida partneriem RTO sadarbojas Krievijas pusē. Viņš specifiski arī interesējās par šo te. Nu, pamatā viņš aicināja. Šo daudzo gadu laikā es droši vien vairāk tikšanos atteicu nekā piekritu. Katrā ziņā jau tad – 2009., 2010., iespējams, pat 2011.gada griezumā – tas jautājums, kas biedru Šleseru sāka stipri satraukt, ir viņa parādu atgūšana no Koziola. Es nezinu visas šīs, tā teikt, viņu savstarpējo darījumu nianses. Bet šis naudas atgriešanas jautājums kļuva aizvien aktuālāks, tāpēc arī virkne tikšanos tieši 2011.gadā bija kontekstā varbūt ne tik daudz par situāciju nozarē vai par RTO darbību ar tranzīta projektiem, bet tieši par šo viņa darījumiem ar Koziolu.”

A.Judins: “A kāds jums sakars ar šiem darījumiem?”

R.Kļaviņš: “Man tiešā veidā sakara nekāda nav. Bet, kā es minēju, tad man bija svarīgi kritiski vienoties ar Koziolu par viņam piederošo daļu iegādi. Un kontekstā ar šo

attiecīgi bija saruna, kurā Koziols apsprieda, kā viņš, teiksim, atdos savas parādsaistības.”

A.Judins: “Un pēdējais. Es gribu vēlreiz varbūt pavaicāt, par ko mēs runājām. Vai jūs varat apgalvot, ka Šlesera kungam nebija intereses par RTO materiālas intereses? Viņš nebija īpašnieks, nebija patiesā labuma guvējs? Un tad, un tā bija tāda nesavtīga interese? Vai jūs varētu to apgalvot?”

R.Kļaviņš: “Nu, es domāju, ka arī nevienam no klātesošajiem nav nesavtīgas intereses, teiksim, par šīs sarunas formātu. Skaidrs, ka visiem kaut kāda interese ir. Skaidrs, ka Šleseram arī bija kaut kāda interese. Es varu pilnīgi noteikti pateikt, ka uz 2009., 2010.gadu Šlesers nebija reģistrēts kā līdzīpašnieks nevienā no tiem uzņēmumiem, kuriem piederēja RTO daļas.”

A.Judins: “Bet tie, kas bija reģistrēti kā īpašnieki, – vai viņi nestrādāja Šlesera labā, zinot, ka pienāks brīdis, kad būs jāatdod uzņēmums Šleseram?”

R.Kļaviņš: “Es Šleseram neko atdevis neesmu un negrasos atdot. Tātad, kas attiecas uz Koziolu, tad, cik es zinu, viņam bija daži neveiksmīgi projekti nekustamā īpašuma jomā un viņam bija situācija, finansiāla rakstura situācija, kas bija jārisina ar saviem kreditoriem, tajā skaitā arī ar Šleseru. Par darījuma detaļām es nevaru pateikt, bet es diezgan precīzi atceros, ka uz to brīdi šo Šveices uzņēmumu, kam arī piederēja daļa no tirdzniecības ostas, uz ko tika arī vērsta izmeklēšanas darbība, tā īpašnieks bija Viesturs Koziols. Cik es atceros, viņam bija virkne problēmu Šveicē attiecībā uz kaut kāda veida norēķiniem. Un tajā, kā teikt, pēckrīzes periodā, mēs atceramies, visā valstī bija nekustamā īpašuma krīze. Tad visi uzņēmēji, kas bija saistīti ar šo nozari, viņiem radās zināmi izaicinājumi. Un tajā skaitā šajā situācijā Šlesers aizvien aktīvāk sāka interesēties par savas naudas atgūšanu.”

I.Sudraba: “Paldies jums, ka atnācāt uz komisijas sēdi. Paldies par jūsu laiku! Un kā pēdējo mēs šodien iztaujājam Jāni Maršānu. Tad jautājums, ko es jautāju arī katram iepriekšējam: vai jūs esat iepazinies ar to informāciju, kas ir publicēta žurnālā “Ir”?”

J.Maršāns: “Ļoti daļēji. Teikšu tā – gandrīz kā Amerika kungs – vairāk es esmu lasījis atreferējumus dažādos portālos, avīzēs, bet visam cauri man nav bijis laika iet un nav bijusi arī liela interese, godīgi sakot.”

I.Sudraba vaicā: “Un kādas ir jūsu attiecības ar Andri Ameriku, Ralfu Kļaviņu, Aināru Šleseru?”

J.Maršāns: “Ar Andri Ameriku galīgi nekādu attiecību – es nezinu, esmu redzējis laikam divreiz vai trīsreiz mūžā. Ar Ralfu strādājām kādreiz kopā tirdzniecības ostā, un arī ar Aināru Šleseru esam strādājuši ministrijā un tikušies ļoti bieži.”

I.Sudraba: “Un vai jūsu rīcībā ir kaut kāda informācija par to, kas agrāk pastarpināti piederējis vai šobrīd pieder Aināram Šleseram Rīgas ostas teritorijā?”

J.Maršāns: “Te jau vairākas reizes izskanēja, ka šobrīd pastarpināti pieder, jā, pieder 60 procenti laikam, es esmu prom no RTO, bet, jā, tāpat šobrīd 60 procenti kaut kas no tā ir, pieder, jā. Kas ir bijis iepriekš, man grūti teikt.”

I.Sudraba: “Vai jums ir kaut kāda informācija par to, ka Aināram Šleseram kādreiz kaut kas slēpti piederējis “Piejūras investīciju” uzņēmumā, “Jaunrīgas attīstības uzņēmumā”?”

J.Maršāns: “Par “Piejūru” es varu teikt tikai, man liekas, es tagad mēģināšu atcerēties. Tās bija 2010.gada beigās, kad “Piejūras investīciju” īpašnieks bija Viesturs Koziols, kas mani uzaicināja darbā RTO valdē un savukārt, man liekas, “Piejūras investīcijas”, jā, piederēja viņa Šveices uzņēmumam, kas bija Šveicē reģistrēts. Tas ir principā viss, ko es jums par “Piejūras investīcijām” varu teikt.”

I.Sudraba: “Un vai jūs kaut ko varat pastāstīt par minerālmēslu termināļa būvniecību Kundziņsalā?”

J.Maršāns: “Nu, tik daudz, manuprāt, ka laikam, kad es stājos darbā 2011.gadā RTO valdē, man liekas, tas tikko arī sākās tas projekts. Bet, nu, projekts kā projekts, es tajā nebiju tieši iesaistīts, es biju vairāk kā valdes loceklis, vienkārši sekojām līdzi. Bet man nav nekas piebilstams.”

I.Sudraba: “Un vai jūs pazīstat Vjačeslavu Stepaņenko Rīgas domē? Jums ir kaut kādas sarunas ar viņu bijušas arī saistībā ar šo termināli?”

J.Maršāns: “Pazīstu, jā. Par šo noteikti nav. Man liekas, esmu viņu divreiz trīsreiz mūžā redzējis. Bet par šo noteikti nekas nav bijis.”

A.Judins: “Kurš aicināja Maršāna kungu vispār?”

M.Šics norāda, ka pats **A.Judins** ierosinājis aicināt **J.Maršānu**.

A.Judins: “Es nosaucu, ja? Nē, es vienkārši gribu precizēt. Jā, man tad ir viens jautājums. Es sapratu, ka jūs sākat strādāt RTO pēc tam, kad atstājāt darbu Satiksmes ministrijā. Kurš jums piedāvāja šo darbu?”

J.Maršāns: “Nu, īsti nebija uzreiz. Es beidzu strādāt 2008.gada vasarā un RTO sāku strādāt 2011.gada janvārī. Un, kā es teicu, mani uzaicināja Viesturs Koziols, kuru es pazīstu jau, es nezinu, no deviņdesmito gadu vidus. Mēs esam strādājuši kopā dažādos

projektos, ne tikai ar biznesu saistītos, arī ar sportu tā ka, jā, es Viesturu uzskatu par vienu no saviem veciem draugiem.”

A.Judins: “Jā, bet Šlesers, nu, vienā savā sarunā tieši teica par jums, ka: “Es viņu ieliku!” Kā Šlesers varēja jūs ielikt?”

J.Maršāns: “Es nezinu. Es saprotu, ka jūs atsaucaties uz apšaubāmas reputācijas izdevumu, kurā trešās personas par mani kaut ko saka, bet es nezinu, prasiet tad viņiem.”

A.Judins: “Jā! Citā sarunā viņš teica, ka: “Es Maršānu šajā gadījumā no savas puses deleģēju!” Vai Šlesers ir devis jums kaut kādus norādījumus, kad jūs strādājāt RTO?”

J.Maršāns norāda, ka tādu norādījumu nav bijis.

A.Judins: “Vai jums bija kaut kādas tikšanās ar viņu, telefonsarunas?”

J.Maršāns. Tikšanās mums ļoti bieži ir. Es jau teicu, Aināru es nesauktu par draugu, bet mums ir ļoti koleģiālas un draudzīgas attiecības. Mums bērni iet vienā skolā un sievas draudzējas. Tā ka nē, mēs esam tikušies ļoti daudz. Es arī tajā viesnīcā, pavisam garām ejot, ar meitu gāju uz Vēstures muzeju, viņš man zvanīja, atkal gribēja runāt, nu, es aizgāju, parunājām.”

A.Judins: “Vai Šlesers ir lūdzis, lai jūs komunicētu ar ierēdņiem, kad jūs strādājāt RTO? Jo vienā sarunā viņš ir apgalvojis, ka tā ir jūsu misija, jūsu uzdevums, jo jums ir pieredze.”

J.Maršāns: “Jā, to es lasīju. Jā, mani tas tā mazliet aizskāra, ka es tur nosaukts biju par *nomenklaturšiku*, jā, bet man viņš tā nekad nav teicis un arī nav aicinājis neko.”

M.Šics: “Tādi divi nelieli jautājumi. Tātad viens ir vispārīgs jautājums. Jums visu mūžu ir tāds klasisks speciālista amats. Jūsu nokļūšana valsts sekretāra amatā bija politisks lēmums vai kaut kāda konkursa lēmums?”

J.Maršāns: “Nē, tur bija konkurss, cik es atceros. Bija konkurss, ja jūs te mēģināt kaut ko arī Šleseram “siet klāt”, tad man, ja mani atmiņa neviļ, tur bija Krišjānis Peters ministrs tai laikā, tā ka tur pat Šleseram vispār nekāda sakara nebija.”

M.Šics: “Un otrs jautājums. Kāds jums sakars ar žurnālistiku?”

J.Maršāns: “To es visu laiku gaidīju, ka man kāds paprasīs. Es esmu Sarmītes Ēlertes skolnieks. Es esmu strādājis pie Sarmītes Ēlertes, kamēr studēju Juridiskajā fakultātē, es no laikraksta “Diena” pirmās dienas pusotru gadu nostrādāju kā reportieris

laikrakstā. Līdz ar to es ļoti cienu Sarmīti Ēlerti, daudz ko esmu mācījies no viņas un arī ceru, mēģinu tagad pielietot savā profesionālajā darbā.”

I.Sudraba: “Paldies, ka jūs atnācāt uz komisijas sēdi! Paldies par jūsu laiku! Es tātad, izejot no iepriekšējā komisijas sēdē, ja jūs atceraties, mēs noslēgumā runājām par to, ka vajadzētu paskatīties uz valsts kapitālsabiedrību pārvaldību vai citiem iespējamām modeļiem. Es aicinātu jūs visus izlasīt Līgas Stafeckas pētījumu “Valsts kapitālsabiedrību pārvaldības reformas pirmais izvērtējums”. Tas ir samērā jauns izvērtējums – 2017.gada marts. Un tas izvērtē 2015.gada 1.janvārī spēkā stājušos likumu, kāds darbojies 2015., 2016. gadā gan attiecībā uz valžu un padomju ievēlēšanu, gan arī uz to, kā darbojās Pārresoru koordinācijas centrs kā koordinējošā institūcija kapitāla daļu pārvaldībai. Un, manā skatījumā, tālākā mūsu lēmuma pieņemšana būtu saistīta ar to, ka jūs paši izvērtētu šo informāciju un redzētu, vai vispār šajā brīdī ir pamats rosināt kaut kādas izmaiņas likumdošanā vai mainīt esošo modeli, kāds ir pieņemts kapitālsabiedrību pārvaldībai, ar jauno likumu, kas stāties spēkā tikai 2015.gada 1.janvārī, jo Līgas Stafeckas secinājumi ir, ka šīs reformas ieguvums ir caurskatāmu un atklātu procedūru ieviešana valsts uzņēmumu, valžu, padomju locekļu iecelšanā. Pirmajā posmā būtiski pieaugusi uzņēmuma darbības atklātība. Pārvaldības likums ievieš būtiskus uzlabojumus valsts īpašnieku politikas definēšanā. Vērojama kapitāla daļu turētāju augsta iesaiste uzņēmuma operacionālajā darbībā. Pašreizējā neelastīgā dividenžu politika ievērojami apgrūtina valsts uzņēmuma vidēja termiņa darbības plānošanu stratēģiju izpildi, un Pārresoru koordinācijas centram kā koordinējošai institūcijai jāapliecina sava autoritāte, līderība valsts uzņēmumu un kapitāldaļu turētāju lokā. Es, kad iepazīnos gan ar šo pētījumu, gan izpētīju to, kas Pārresoru koordinācijas centra mājaslapā ir publicēts (jo tur ir atsevišķa sadaļa, tā kā tā ir koordinējošā institūcija – kas atspoguļo gan savu darbību, gan informāciju par kapitālsabiedrībām) es gribētu no savas puses teikt, ka es neredzētu pamatu, kaut kādām būtiskām izmaiņām tajā modelī, kas šobrīd darbojas. Es arī pieturētos pie secinājuma, ka vēl ir jāredz, cik efektīvi spēj Pārresoru koordinācijas centrs kā koordinējošā institūcija šīs kapitāldaļas pārraudzīt, jo šeit ir gan informācijas sniegšana par visām pieņemtajām stratēģijām, apstiprinātajiem plāniem, tajā skaitā gada pārskatiem un tā tālāk. Tātad šis Pārresoru koordinācijas centrs savā veidā pilda to funkciju varbūt ne tik pilnīgi kā par tiem modeļiem, ko mēs iepriekš pieminējām saistībā ar Somiju vai Norvēģiju, bet savā veidā tas ir zināms solis tajā virzienā, ka valsts kapitāls kā tāds koordinējoši tiek pārvaldīts. Tā ka man ir lūgums, lai jūs ar to informāciju iepazītos, un tad kādi būtu jūsu secinājumi. Es izlasīju šos materiālus, man likās, ka šajā brīdī nebūtu pamata, lai komisija kaut ko padziļināti vēl aicina kādu pētīt un kaut ko rosināt. Tad par nākamo komisijas sēdi. Es jūs iepriekš informēju, ka tiesas, kurās Aivars Lembergs piedalās, iespējams, nenotiks šajā laika periodā decembrī, un mēs varētu aicināt Aivaru Lembergu jau decembrī, nevis janvārī. Tad mēs šo vienošanos panācām. Nākamajā sēdē mums ir aicināti Aivars Lembergs, Andris Šķēle, Viesturs Koziols un Aleksandrs Tralmaks.”

A.Judins: “Jautājums. Zinot, kā Lembergs uzvedas un kā viņš runā, vai nesanāks tā, ka mēs nepaspēsim neko izdarīt? Es domāju, ka Lemberga kungs ir pelnījis, lai viņam būtu atsevišķa sēde. Un, es domāju, mēs varam negrozīt. Nē, izbraukumā varbūt nevajag, bet mēs ieplānojam janvāri un nodrošināsim viņam iespēju 4.janvārī.”

I.Sudraba: “Es uzreiz varbūt, ja drīkst, pārtraukšu. Mēs ar Aivaru Lembergu vienojāmies – viņš arī tiešām jautāja par laiku, kad varētu izklāstīt savu viedokli –, ka viņš ierobežosies ar 20 minūtēm. Ņemot vērā iepriekšējās iespējas, cik kuram ir bijušas izpausties, ka tas būs limitēts laikā. Un es viņam arī teicu, ka šeit vienmēr pastāv iespēja iesniegt arī savus viedokļus un papildu informāciju rakstiskā formā.”

A.Judins: “Jā, bet tāpēc, ka tie cilvēki bija noskaņoti uz atbilžu sniegšanu, bet es šaubos, ka ar Lemberga kungu būs tāpat, jo mēs labi zinām, ka viņš, tiesa piemēro viņam sankcijas par to, ka viņš traucē procesu, jā, un līdz ar to paļauties uz to, ka viņš būs, nu, teiksim, adekvāts un atbildēs uz jautājumiem, nav pamata. Es saprotu, citus četrus cilvēkus – tas ir iespējams. Ar Lembergu tas nav iespējams.”

I.Sudraba: “Es aicinu, ka mēs sākam šo procesu nākampirmdien. Un, ja mums tam pietrūks laika un būs vēl papildu vajadzība mēs vienmēr to varam atkal turpināt.”

Turpinās diskusija starp komisijas locekļiem uz kuru sēdi aicināt Aivaru Lembergu, vienojoties, ka tas notiek 18.decembrī.

I.Sudraba: “Un tad vēl mums palika viena neizpildīta vienošanās par sēdi, kurā aicināt Jurašu un Strīķi, bijušos KNAB darbiniekus, tas bija ierosinājums no Ritvara Jansona. Tad par šādu sēdi – kad mēs varam vienoties? Kā jūs redzat? Vai izmantot 4.janvāri šai sēdei?”

A.Judins: “Ņemot vērā, ka nākamajā nedēļā ieplānots Lembergs, man grūti spriest, kā mēs organizēsim darbu, jo Rīgas apgabaltiesā viņš jau cik gadus stāsta savas versijas – un es nesaprotu, vai tas ir naivums vai tiešām dziļa pārliecība, ka viņš šeit atnāks un konstruktīvi, ātri atbildēs uz jautājumiem. Tā, man ir jautājums, ko es gribēju jautāt par vēl vienu cilvēku. Es no medijiem uzzināju, ka prokuratūra konstatējusi, ka Šlesers nav izdarījis nekādu pārkāpumu, nesniedzot mums informāciju. Lēmumu es neesmu redzējis, bet prokuratūras mājaslapā informācija publicēta. Un, ņemot vērā šo lēmumu, mums ir jānodrošina iespēja tomēr Šleseram atbildēt uz jautājumiem. Jo toreiz viņš teica, ka viņš neko nestāstīs. Ja, prokuratūrasprāt, viņš varēja tā rīkoties, tad ir svarīgi ieplānot dienu, kad viņš varēs atnākt un atbildēt pēc būtības uz tiem jautājumiem, kuriem ir nozīme mūsu izmeklēšanā.”

I.Sudraba: “Jā! Vienu sekundīti, mēs tūlīt pāriesim pie šī jautājuma. Es tikai gribēju pajautāt, jo es neesmu kontaktējies ne ar Jurašu, ne ar Strīķi, es gribēju zināt jūsu viedokli – vai 4.janvāri mēs varam izmantot?”

A.Judins: “Manuprāt, svarīgāk 4. datumu izmantot, lai uzdotu jautājumus Šleseram, jo viņš neatbildēja iepriekšējo reizi un prokuratūra neuzskata, ka tur ir pārkāpumi no Šlesera puses.”

I.Sudraba: “Es ļaušu, Māri, jums tūlīt atbildēt. Es tikai gribēju pabeigt ar jautājumu, ar kuru es sāku, – par Jurašu un Strīķi. Kāds ir pārējo komisijas locekļu viedoklis, šobrīd gan arī Ritvara nav klāt – tā bija viņa iniciatīva, ka mums būtu jāuzklausā, bet vai mēs varam apvienot abas lietas vienā sēdē 4.janvārī? Es vēl, protams, nezinu par Juraša un Strīķes iespējām piedalīties.

M.Leja: “Jā! Tātad piektdien ir pieņemts lēmums par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu par Krimināllikuma 272.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, respektīvi, par atteikšanos atbildēt uz atsevišķiem komisijas sēdē Šleseram uzdotajiem jautājumiem. Galvenais arguments ir tas, ka, izanalizējot Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksi, tiesības neliecināt ir ne tikai uz tādiem jautājumiem, kur atbilde būtu tieši inkriminējoša, bet arī uz tādiem jautājumiem, uz kuriem atbildot persona varētu sevi netieši inkriminēt. Ņemot vērā, ka saglabājas procesuālais risks kriminālprocesa atjaunošanai, šādas tiesības nav zudušas. Lēmums ir izsūtīts gan Judina kungam, gan arī komisijai, komisijas priekšsēdētājam, un tur ir plašāka argumentācija, kur katrs atteikums ir atsevišķi izvērtēts pēc tiem kritērijiem, ko es esmu izsecinājis, kādi uzstādīti Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksē. Ņemot vērā no šāda aspekta raugoties, ja nākamajās sēdēs, atkārtoti aicinot Šleseru, ir domāts uzdot tos pašus jautājumus, kas saistīti tiešā vai netiešā veidā ar kriminālprocesu, es nezinu, cik lietderīgi turpināt šādā veidā, nu, šo jautājumu uzdošanu.”

A.Judins: “Es domāju, kriminālprocesā, kā mēs visi labi zinām, ir vairākas epizodes, vairāki fakti, un, no vienas puses, mani priecē, ka faktiski ar šo lēmumu prokurors Leja atzina, ka Šlesers nav nekāds garāmgājējs, ka viņš tiešām saistīts ar minētajiem faktiem, apstākļiem un ka ir pamats domāt, ka, ja būs apstiprinājumi, tad viņš, viņa statuss var mainīties un var tikt atjaunots kriminālprocess. Bet man ir bažas, ka ar tādu interpretāciju mūsu kriminālprocesā vispār nevar pratināt cilvēkus. Mēs tikko redzējām un dzirdējām Gulbja kunga skaidrojumu, kurš kā liecinieks neliecināja. Un es uzskatu, ka lietā ir vairāki apstākļi un fakti, un mums ir pamats šos jautājumus uzdot. Līdz ar to, ja nav kriminālprocesa, tas nenozīmē, ka vispār neko nedrīkst jautāt vai uz jebkādu jautājumu var atbildēt ar atbildi: “Es neko nestāstīšu!”. Līdz ar to, es uzskatu, 4. datumu mums būtu labāk rezervēt, lai iztaujātu Šlesera kungu par vairākiem jautājumiem. Un, ja kāds no tiem jautājumiem būs tieši par viņa privāto dzīvi un skars viņu personiski, viņš varēs neatbildēt. Bet jautājums: vai visi jautājumi, kas ir procesā saistīti ar Šleseru, vai tiešām prokuratūra uzskata, ka mums tāda mafija ir izveidota un būtībā visas minētās personas savstarpēji saskaņoti rīkojas, lai sagrābtu varu? Un tad ir pārliecība, bet nav pierādījumu. Es tā lasu šo lēmumu: ka nedrīkst neko jautāt, tāpēc ka visi jautājumi ar Šleseru ir saistīti.”

M.Leja: “Es nevaru kategoriski atbildēt, pateikt atbildi, ka nē, ne uz vienu, uz visiem jautājumiem ir tiesības nesniegt atbildi, kamēr es nezinu šos jautājumus. Un es domāju, ka, konkrētus jautājumus nezinot, uzaicinātā persona arī nevar pateikt, vai tā varētu izmantot šīs tiesības, un pamatot, kāpēc tā izmanto vai neizmanto šīs tiesības.”

A.Judins: “Nu, abstrakti runājot, mums tikko bija Gulbis. Un neesmu dzirdējis, ka prokuratūra būtu uzsākusi procesu par to, ka viņš kā liecinieks teica, ka viņš neliecinās. Un tagad ir atteikums uzsākt procesu ar pamatojumu, ka var neliecināt. Līdz ar to man ir lūgums komisijai – nosūtīt ģenerālprokuroram vēstuli ar lūgumu skaidrot, vai šis atteikums un pozīcija attiecībā uz Gulbi ir uzraugošā prokurora vai prokurora, kas pie mums tieši strādā komisijā – Lejas kunga –, personisks viedoklis vai tas arī atspoguļo Ģenerālprokuratūras viedokli par personu tiesībām kriminālprocesā. Jo jautājums skar ne tikai šo procesu, bet tam ir liela nozīme un mums ir svarīgi saprast, vai tas ir viena cilvēka viedoklis vai institūcijas viedoklis. Lūdzu šādu vēstuli sagatavot. Vai kolēģi neiebilst?”

M.Leja: “Neatkarīgi no tā, ko nolems komisija, es gribēju tieši arī saistībā ar šo procesuālo statusu komentēt, nu, ja radīsies tāda iespēja. Un tagad šī iespēja radusies. Es gribētu izskaidrot to, kas attiecas uz Ivara Gulbja procesuālo statusu. Lielā darba apjoma dēļ kriminālprocesa sākumā šis procesuālais statuss sākotnēji tika noteikts kļūdaini. Ā, un principā viņa stāvoklis neatšķīrās ne ar ko no citām personām, kurām bija piešķirts personas, pret kuru uzsākts kriminālprocess, statuss. Kāpēc? Tāpēc ka līdzīgi kā citas personas, kuras bija sasaistītas ar šiem izmeklētajiem noziedzīgiem nodarījumiem un norādīts aprakstā – lēmumos par kratīšanas izdarīšanu arī Gulbja kungs bija norādīts šajos lēmumos. Un tur tieši un skaidri bija norādīts, ka viņš tiek sasaistīts ar šiem noziedzīgajiem nodarījumiem. Saskaņā ar Kriminālprocesa likumu tas ir pilnīgi pietiekams pamats – rakstisks pieņēmums –, ar kuru persona iegūst faktiski personas, pret kuru uzsākts kriminālprocess, statusu, jo šī statusa iegūšanai nav nepieciešams nekāds cits speciāls procesuāls lēmums. Šajā gadījumā kļūdas dēļ izmeklētāji tiešām sākotnēji nepamanīja, ka šis apraksts ir ierakstīts šajā sākotnējā lēmumā, un, uzaicinot Gulbja kungu, viņš palika šajā liecinieka statusā. Tad, kad šī situācija tika konstatēta, mēs izrunājāmies, un līdz ar to pie šādas situācijas, kad bija saprasts, ka šis procesuālais statuss noteikts kļūdaini, bija lieki vērtēt papildu jautājumu, cik pamatoti vai nepamatoti šajā gadījumā Gulbja kungs atteicies no liecināšanas, jo faktiski viņam bija pavisam cits procesuālais statuss.”

I.Sudraba: “Es vienkārši to jautāšu pārējiem komisijas locekļiem: vai jūs uzskatāt, ka mums vēl jāraksta prokuratūrai vēstule par Ivara Gulbja atteikšanos liecināt pēc tiem paskaidrojumiem, ko pateica Māris Leja?”

A.Judins: “Es lūdzu rakstīt nevis tieši par Ivaru Gulbi vēstuli, bet jautājums. Ir prokuratūras viedoklis, un šeit prokuratūras viedokli pārstāv prokurors Leja. Un viņš

skaidro, arī saistībā ar savu vēstuli viņš skaidro, ka arī, nu, teiksim, kādos gadījumos persona var nesniegt liecības. Un es domāju, ka komisijai ir svarīgi noskaidrot, vai šo konceptu atbalsta arī ģenerālprokurors, jo ir citi procesi. Un, ja mēs attīstām mūsu teoriju tā, ka ikviens liecinieks var teikt tā, kā Gulbis teica: “Es baidos, ka mans statuss var mainīties”. Viņš neteica, ka esmu pēc būtības ar citu statusu. Mums parādījās tieši atzinums, ka liecinieks var teikt: “Esmu liecinieks, bet man ir bailes.” Un prokuratūra un KNAB šo viedokli akceptēja. Tātad mums ir svarīgi saprast, vai Ģenerālprokuratūra kā institūcija arī uzskata, ka lieciniekam ir tiesības atteikties sniegt liecības gadījumos, ja viņam ir tādas bažas. Runa nav par Gulbi, runa ir par likuma interpretāciju. Un šis jautājums ir ļoti svarīgs, jo jūs varat iedomāties: ja mēs tiešām tā nolemsim, ka ikviens cilvēks var neliecināt tikai tāpēc, ka viņam šķiet, ka var būt kaut kādas sekas. Līdz ar to es domāju, ka tīri loģiski būtu noskaidrot ne tikai viena prokurora viedokli mēs jau saprotam, mēs to saņēmām. Bet tagad ir svarīgi saprast, vai Ģenerālprokuratūra to atbalsta, jo Kalnmeiera kungs vairākas reizes saistībā ar dažādiem jautājumiem ir stāstījis, ka katrs prokurors ir neatkarīgs, viņam ir viedoklis. Šeit ir svarīgi saprast prokuratūras kā institūcijas viedokli.”

A.Borovkovs: “Droši vien, ka būtu vajadzīga atbilde, un tas arī dotu tādu fundamentālu izpratni par likuma interpretāciju. Bet es gribētu atbalstīt arī viedokli par to, ka, ja reiz ir pieņemts lēmums aicināt kā uzklusāmu personu Lembergu, viņam vajadzētu veltīt veselu sēdi, jo viņš ārkārtīgi daudz var pateikt, un varbūt kontekstā ar to pamatjautājumu, kas ir par valsts nozagšanu, varētu būt viņa komentārs. Runājot par Šlesera aicināšanu attiecībā par to, ko viņš ir teicis un ko varbūt Zatlērs teica citādi. Te būs konfrontējošas liecības. Bet vai komisijai vajag veikt šo attālināto konfrontāciju? Nu, viens pateica vienu, otrs pateica otru, un no tā nekas nemainās. Ja tas kriminālprocesā ir, tad kriminālprocesuāli to var vērtēt kā liecības. Bet šeit tas paliek tikai emociju līmenī. Trīs lietas tādas, jā.”

I.Sudraba: “Labi. Tātad ir vēstule ģenerālprokuroram ar lūgumu skaidrot ģenerālprokurora pozīciju attiecībā uz liecinieku atteikšanos liecināt. Kā vispārēja pozīcija. Tad par 4.janvāra sēdi, par Juraša un Strīķes aicināšanu vēlreiz, nezinot – varbūt viņi nemaz nevar ierasties, un līdz ar to būs atkal kāds cits plānojums. Un kāds ir komisijas locekļu vērtējums, viedoklis par to, vai mums vēlreiz atkārtoti jāaicina Ainārs Šlesers uz komisijas sēdi 4.janvārī? Kā jūs domājat, pārējie? Es vairāk par to, ka rēķinos ar laiku, kas komisijai ir jāstrādā, plus, rēķinoties ar laiku, kad cilvēki mēdz būt ārpus valsts. Īpaši vēl, es pieņemu, šis Jaunā gada periods vai kaut kāds brīvdienų periods un tā tālāk, kad var būt ārpus valsts. Es zinu, cik mums iepriekšējo reizi bija grūti saskaņot ar Aināru Šleseru laiku, jo viņš veselu mēnesi plānoja dažādus braucienus ārpus valsts. Ja principiāli Ainārs Šlesers vēlreiz tiek aicināts uz komisijas sēdi, tad mēs skatāmies, kā saskaņot laiku, kad viņš var atkārtoti ierasties uz komisijas sēdi.”

P.Gruziņš: “Cienījamie kolēģi! Cienījamie komisijas locekļi! Uzklusot pašā sākumā Amerika kungu, ja jūs ieklausījāties, viņš pateica tādu vārdu: “Lamuvārdi nav mani.” Tie ir publiskoti, kā es saprotu. Es neesmu redzējis sarunu ierakstus, neesmu dzirdējis, un te ir tas jautājums par autentiskumu. Lembergs būs pirmais, kas teiks par tiem ierakstiem. Ticiet, viņš jau ir izteicies – vai tie ir vai nav autentiski. Komisijai noteikti galaziņojumā būs uz to jāatbild. Sabiedrība arī prasīs. Vai ir autentiski? Un vai žurnāla rīcībā nonāca audioieraksti vai to atšifrējumi – ir liela starpība. Tiesu praksē arī ir bijis, ka tiesa sāk prasīt ne tikai atšifrējumus, bet arī lai dod audioierakstus. Un tad jāsāk pārbaudīt – vai tie ir vai nav pareizi. Tas ir viens jautājums, ko es vēl līdz šim neesmu dzirdējis, un komisijai varbūt ir jānoskaidro, cik tas pareizi. Jo es saprotu arī no Amerika kunga teiktā, ka tie var būt kompilēti. Jūs nepieļaujat tādu iespēju? Zināmos apstākļos zināma ieinteresētība, lai sabiedrībai radītu tādu iespaidu, jo, mīļie, nu jāsaka tā: es neticu, ka Amerika kungs varētu runāt un lietot tik rupjus vārdus. Tur viss ir iespējams. Bet vai tas tā ir? Nezinu. Tāpēc, komisijas locekļi, vai jūs esat dzirdējuši šos ierakstus, audioierakstus? Visi? Es neesmu dzirdējis, tāpēc es tagad tā saku. Jo man nav pieejas, bet tiesu praksē tā ir bijis, ka jāsāk pārbaudīt, cik pareizi no tiem audioierakstiem ir atšifrējumi un pēc tam, kas aiziet kā pierādījumi? Ir tiesu praksē, ka pierādījumi tiek noraidīti. Tā ka tas ir neskaidrs jautājums, kas, manuprāt, komisijai būtu tomēr jānoskaidro. Un vēl – tā būs arī atbilde uz sabiedrības jautājumu, cik autentiski ir šie ieraksti. Jo, ja tie ir kompilēti, tad, zini, tiesa, es jau teicu, nepiedos ticamību un kā pierādījums tie var nekalpot. Tātad tas ir tas, kas izrietēja šodien no Amerika kunga teiktā.”

M.Leja: “Es vienīgi varu papildināt Gruziņa kunga teikto. Es, kā jau minēju kaut kad iepriekš, kad runāju par šo lietu, ka, sākotnēji arī klausoties personīgi šos atšifrējumus, ne atšifrējumus, atvainojos, audioierakstus un skatoties, kas ir atšifrēts, – tās bija divas dažādas lietas, jo daudz kas iztrūka. Es, protams, nevaru. Tas teksts bija atšķirīgs. Varbūt būtība vai virziens bija aptuveni pareizs, bet burtiski vārdi atšķīrās no tā, kas ir audioformātā un kas ir uz papīra, un tāpēc bija dots uzdevums vēlreiz tos pārātsifrēt. Līdz ar to vēl ir jautājums – ja tie ir atšifrējumi, tad kuri atšifrējumi? Vai tie sākotnējie, piemēram, kurus es uzskatīju, ka tur ļoti daudz kas neatbilst tam, kas ir audioformātā? Tā ka variantu te ir ļoti daudz. Par lamuvārdiem, godīgi sakot, man ir jāatzīst, ka tie ir diezgan ierasta, kopumā ierasta lieta, tāpēc es koncentrējos uz saturisko informāciju un lamuvārdus tiešām varu palaist garām. Es tos vienkārši neņemu vērā.”

A.Judins: “Jā, es sapratu, ka Lejas kungs strādāja ar tiem tekstiem. Un, kā jūs tikko teicāt, jūs atradāt vairākas neatbilstības, tātad jums tā informācija ir apkopota. Vai jūs varētu nodrošināt piekļuvi šai informācijai, nodot mums to informāciju par neatbilstībām?”

M.Leja: “Nē, man nav apkopota tādā ziņā, ka es pats būtu to atšifrējis, es vienkārši konstatēju.”

A.Judins: “Es arī veicu salīdzinājumu atsevišķām sarunām, un es redzēju: jā, tur komati atšķirīgi salikti un kaut kas grūti sadzirdams, kaut kas atšķirīgi atšifrēts. Jā, ir tādas starpības, bet es neredzēju starpību saturā. Ja jums ir informācija, ka saturs neatbilst, tad mums ir svarīgi tam pievērst uzmanību. Un tad ir jautājums, ko mēs varam uzdot KNAB vadītājam, lai saprastu.”

M.Leja: “Redziet, tad, kad vārdi atšķiras, – kur ir robeža starp saturisko informāciju, kur jau mainās arī doma un saturs, ir grūti norobežot. Cītreiz katram vārdam ir nozīme. Un šajā lietā es arī vērsu uzmanību uz to, ka šī būs noteikti tā lieta, kur būs strīds par katru vārdu. Tāpēc atšifrējumiem ir jābūt precīziem. Mēs runājam visu laiku par vienu un to pašu lietu.”

I.Pimenovs: “Man ir jautājums. Vai ir kādi noteikumi par audioierakstu atšifrēšanas prasībām? Ko nozīmē atšifrēt audioierakstu? Burtiski katru vārdu likt uz papīra, vai tomēr atveidot saturu? Jo lielā mērā sabiedrība ir sašutusi pēc tam, kad izlasījusi visus šos atšifrējumus žurnālā “Ir”, varbūt pat nesaprotot saturu, bet drīzāk par to toni un tiem vārdiem – lamuvārdiem –, kas izskatās visai izaicinoši un aizvainojoši. Līdz ar to es varu piekrist tam, ka šādu vai tādu vārdu tīša ielikšana vai izņemšana var radīt vai mainīt attieksmi pret visu šo mūsu darbu, ne tikai pret konkrēto personu, kas bija pieminēta tajos tekstos, kurus visi lasījuši. Tāpēc man ir jautājums: ko nozīmēvai tas ir autentisks teksts vai nav, ja lamuvārdi būs izmesti? Vai ielikti? Vai galvenais ir vienkārši tas, nu, atšifrējums vai izstāstījums par to, kas bija patiesībā ierakstīts?”

M.Leja. Nu, precīzu vadlīniju nav, bet būtībā atšifrējumi tiek veikti... parasti pēc iespējas mēģināts saklausīt to, kas ir identiski tam, kas tiek dzirdēts. Būtībā arī lamuvārdiem dažreiz var būt nozīme, un ir atsevišķas lietas. Jā, jūs varbūt šobrīd smejaties, bet, lai, teiksim, pārliecinātu tiesu, ka tur nav bijusi šī saruna pa jokam un personas bija noskaitušās un bija neapmierinātas ar radušos situāciju, jo tekstā visu laiku atkārtojas lamuvārdi un papildināts šis teksts. Šis ir ļoti zīmīgs apstāklis. Es varu teikt: redziet, tas nav vienkārši tā pa jokam runāts. Tā ka arī šiem lamuvārdiem dažreiz ir nozīme.”

I.Pimenovs: “Tad man ir jautājums: vai ir nepieciešams un vai ir tehniska iespēja tos fragmentus, kurus publicējis žurnāls “Ir”, vienkārši pārbaudīt tehnoloģiski un tiesiski korekti, lai pārliecinātos, ka mēs lasām identisku tekstu, nevis sacerējumu par tematu?”

M.Leja: “Nu, es nezinu, kādā apjomā KNAB ir veicis pārbaudi. Tad ir jājautā KNAB, jo, es saprotu, viņi veica sākotnējo pārbaudi, bet kādā apjomā, cik tālu un cik dziļi viņi gāja, un cik salīdzināja tieši to rakstisko tekstu ar audioierakstiem, man nav zināms.”

A.Judins: “Es atvainojos! Bet, runājot par nākamo sēdi, arī Borovkova kungs norādīja uz risku. Ja jūs pieņemat lēmumu, ka tie pieci cilvēki jāaicina, es vismaz aicinu izdarīt tā, lai varbūt sākumā uzdotu jautājumus tiem pārējiem četriem cilvēkiem, vismaz ar

viņiem mēs pabeigsim, jo citādi pastāv risks, ka mums būs pieci cilvēki, četri sēdēs, gaidīs, un mēs ne ar vienu no tiem pieciem neizrunāsim. Kad mēs strādāsim ar viņiem? Manuprāt, ja jūs pieņemat lēmumu, ka Lembergam ir jābūt, labi, tad sāksim ar tiem četriem cilvēkiem, un Lembergs pēdējais. Ja paspēsīm, pabeigsim vienā dienā, ja ne – turpināsim citā dienā. Lūdzu atbalstīt vismaz šo priekšlikumu!”

Diskusija starp komisijas locekļiem par Aivara Lemberga izjautāšanas kārtību, vienojoties, ka Aivars Lembergs tiek uzklauts kā pēdējais.

I.Sudraba pateicas visiem par dalību un slēdz sēdi.

Komisijas locekļi vienojas:

1. Nākamo komisijas sēdi rīkot 18.decembrī. Uz komisijas sēdi uzaicināts Andris Šķēle, Viesturs Koziols, Aleksandrs Tralmaks, Aivars Lembergs un Juris Leitietis.

Komisijas priekšsēdētāja

Inguna Sudraba

Komisijas sekretārs

Mārtiņš Šics